

**T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İMAM HATİP OKULLARI İLE NORMAL OKULLARDA ÖĞRENİM
GÖREN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ
(ANKARA İL ÖRNEĞİ)**

Tuğba ISLİCİK

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

KÜTAHYA

2017

**T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**İMAM HATİP OKULLARI İLE NORMAL OKULLARDA ÖĞRENİM
GÖREN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE
İLİŞKİN TUTUMLARININ BELİRLENMESİ
(ANKARA İL ÖRNEĞİ)**

Tuğba ISLİCİK

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mehmet DEMİREL**

KÜTAHYA

2017

ONAY SAYFASI

Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne:

Tuğba ISLİCIK'ın hazırladığı “İmam Hatip Okulları İle Normal Okullarda Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Ankara İl Örneği)” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih
15 / 09 / 2017

İmzalar

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Halil BİŞGİN
DPÜ BESYO Öğretim Üyesi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet DEMİREL
DPÜ BESYO Öğretim Üyesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Sinan AKIN
SDÜ SBF Öğretim Üyesi

ONAY:

Bu tez Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Muhammet DÖNMEZ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle araştırmamın her aşamasında desteğini gösteren, fikir ve eleştirileri ile yaptığımız çalışmada bana yol gösterip ışık tutan, sabır ve anlayışla bana zaman ayıran danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet DEMİREL'e

Veri toplama aracı olarak Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği'ni geliştirip bu çalışmada kullanmama müsaade eden Prof. Dr. Gıyasettin DEMİRHAN ve Dr. Figen ALTAY'a

Çalışmamıza katılan Ankara ili Altındağ ilçesi imam hatip ortaokullarında ve ortaokullarda öğrenim gören öğrencilere,

Hayatımın her aşamasında olduğu gibi yüksek lisans eğitimim sürecince de maddi, manevi her türlü desteklerini esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET

ISLICIK, T. İmam Hatip Okulları ile Normal Okullarda Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi (Ankara İl Örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2017. Bu çalışmada imam – hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumlarını karşılaştırıp, değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu araştırmaya Ankara Altındağ ilçesine bağlı 5 ortaokulda ve 4 imam- hatip ortaokulunda öğrenim gören beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflardan rast gele seçilmiş 1867 öğrenci katılmıştır.

Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde demografik özellikler, ikinci bölümünde ise Demirhan ve Altay (2001)'in revize ettiği, beden eğitimi ve spor tutum ölçeği (BESTÖ) yer almıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS (16) istatistik programı kullanılmış ve anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) alınmıştır.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediklerini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Verilerin parametrik dağılım göstermediği belirlenmiştir ve bu sebeple parametrik olmayan analiz yöntemleri kullanılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri ile ankete verdikleri cevapların yüzdeler dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi; iki değişken ile beden eğitim dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında normallik testinden sonra $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde bağımsız iki grup için Mann Whitney U testi, 3 ve üzeri gruplarda ise Kruskal-Wallis testi yapılmıştır.

Araştırma bulgularına göre katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde okul türüne göre ve anne eğitim düzeyine göre bakıldığında anlamlı farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$). Cinsiyete göre, sınıf değişkenine göre, okul başarı düzeylerine göre, baba eğitim düzeyine göre, anne ve baba mesleklerine göre, gelir düzeylerine göre, ailelerinin spor yapmaya izin verip vermemesine göre ve aile içinde spor yapanların olup olmasına göre değişkenlere bakıldığında ise anlamlı fark görülmektedir ($p > 0,05$). Ölçeğin Cronbach Alpha Güvenirlilik katsayısı 0.93, sınıf içi korelasyon katsayısı 0.85, ölçüt geçerliliği katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Beden Eğitimi ve Spor, Ortaokul

ABSTRACT

ISLİCIK, T. Determination of Attitudes of the Secondary Schools Students who are studying at Imam Hatip Schools and Normal Schools regarding the Physical Education Course (Ankara Province Example). Dumlupınar University Graduate School of Health Sciences, Department of Physical Education and Sports, Master Thesis, Kutahya, 2017. The purpose of this study is to compare and evaluate attitudes of imam hatip schools and secondary schools students towards physical education and sports lesson. Totally 1867 students, who are selected randomly from 5 secondary schools and 4 imam hatip secondary schools fifth, sixth, seventh and eighth grade were participated to this study.

Survey method was used to collect data. Demographic data are covered in the first part of the survey, in the second part the scale of physical education and attitude which is revised Demirhan and Altay (2001) is used. SPSS (16) statistics programme used to evaluate the data and the level of significance was taken as ($p < 0.05$).

Kolmogorov- Smirnov test was done since determining whether the data show normal distribution or not. It was determined that the data is not show parametric distribution. Because of that Non-parametric analysis methods were used. The frequency analyses were performed to determine the percentage of demographic data and survey items. After the normality test in comparing the attitudes of the physical education course with two variables $\alpha = 0.05$ level of significance for two independent groups Mann Whitney U test, for three and above groups Kruskal-Wallis test was performed.

According to research findings, when participants' scores on physical education and sports lessons were examined not a remarkable difference was found out regarding type of school and the level of education of the mother ($p > 0,05$). However, a significant difference was observed when gender, level of class, school achievement level, educational background of father, level of income of the family, whether or not their parents allow them to do sports and whether or not there are somebody is sportive in their family was found out ($p > 0,05$). Cronbach alfa reliability coefficient, in-class correlation coefficient and criterion validity coefficient were calculated respectively 0.93, 0.85, 0.83.

Key Words: Attitude, Physical Eduaction and Sports, Secondary Schools

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	x
GRAFİKLER DİZİNİ	xi
KISALTMALAR VE SİMGELER	xii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Problem Cümlesi	4
1.3.1. Alt Problemler.....	4
1.4. Hipotezler	6
1.5. Varsayımlar	7
1.6. Sınırlılıklar.....	7
1.7. Tanımlar	7
2. GENEL BİLGİLER	9
2.1. Beden Eğitimi ve Spor	9
2.2. Ortaokullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersleri	10
2.3. Beden Eğitimi, Spor ve Fiziksel Etkinliklerin Önemi.....	12
2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Temel ve Genel Amaçları	14
2.5. Tutum	17
2.6. Tutumun Öğeleri	17
2.7. Tutum Davranış ve Eğitim İlişkisi	18
2.8. Tutumların Ölçülmesi.....	18
2.9. Tutum Ölçeklerinin Eğitimde Kullanılması	19
2.10. Tutum Ölçeklerinin Beden Eğitiminde Kullanılması.....	21
2.11. İlgili Araştırmalar	23
3. GEREÇ VE YÖNTEM	28

3.1. Araştırmanın Modeli	28
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	28
3.3. Veri Toplama Aracı.....	28
3.4. Verilerin Toplanması.....	29
3.5. Verileri Analizi.....	30
4. BULGULAR.....	31
4.1. Katılımcıların Genel Özellikleri.....	31
4.1.1. Okul Türüne Göre Katılımcıların Genel Özellikleri.....	31
4.1.2. Cinsiyet Türüne Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	31
4.1.3. Yaşlarına Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	32
4.1.4. Sınıflarına Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	32
4.1.5. Anne Öğrenim Düzeyine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	33
4.1.6. Baba Öğrenim Düzeyine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri.....	33
4.1.7. Anne Mesleğine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	34
4.1.8. Baba Mesleğine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	34
4.1.9. Aylık Gelir Düzeyine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri.....	35
4.1.10. Okul Başarı Durumuna Göre Katılımcıların Genel Özellikleri	35
4.1.11. Ailede Spor Yapan Durumuna Göre Katılımcıların Genel Özellikleri...	36
4.1.12. Ailenin Spor Yapmaya İzin Verme Durumuna Göre Katılımcıların Genel Özellikleri.....	36
4.1.13. Katılımcıların Öğretmeninin Cinsiyetine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri.....	37
4.2. Hipotez 1: Katılımcıların Okul Türlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	37
4.3. Hipotez 2: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	38
4.4. Hipotez 3: Katılımcıların Sınıflarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	38
4.5. Hipotez 4: Katılımcıların Okul Başarı Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	39
4.6. Hipotez 5: Katılımcıların Anne Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	39

4.7. Hipotez 6: Katılımcıların Baba Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	40
4.8. Hipotez 7: Katılımcıların Anne Mesleklerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	40
4.9. Hipotez 8: Katılımcıların Baba Mesleklerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	41
4.10. Hipotez 9: Katılımcıların Gelir Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları	41
4.11. Hipotez 10: Katılımcıların Ailelerinin Spor Yapmaya İzin Verme Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları.....	42
4.12. Hipotez 11: Katılımcıların Ailelerinde Spor Yapan Olmasına Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları.....	42
5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER	44
5.1. Tartışma.....	44
5.2. Sonuç	48
5.3. Öneriler.....	49
KAYNAKLAR	50
EKLER.....	59
Ek-1: Demografik Veri ve Ölçek Formu.....	59
Ek-2: İstatistik Test Sonuçları (SPSS).....	62

TABLolar DİZİNİ**Sayfa**

Tablo 3.1: Araştırmaya katılan imam – hatip ortaokulları ve ortaokullar.....	30
Tablo 4.1: Katılımcıların okul türlerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları.....	37
Tablo 4.2: Katılımcıların cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları.....	38
Tablo 4.3: Katılımcıların sınıflarına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları.....	38
Tablo 4.4: Katılımcıların okul başarı düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları	39
Tablo 4.5: Katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları	40
Tablo 4.6: Katılımcıların baba eğitim düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları	40
Tablo 4.7: Katılımcıların anne mesleğine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları.....	41
Tablo 4.8: Katılımcıların baba mesleğine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları.....	41
Tablo 4.9: Katılımcıların gelir düzeyine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları.....	42
Tablo 4.10: Katılımcıların ailelerinin spor yapmaya izin verme durumlarına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları	42
Tablo 4.11: Katılımcıların ailelerinin içinde spor yapan bulunup bulunmamasına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları	43

GRAFİKLER DİZİNİ**Sayfa**

Grafik 4.1: Okul türüne göre katılımcıların dağılımı.....	31
Grafik 4.2: Cinsiyet türüne göre katılımcıların dağılımı.	31
Grafik 4.3: Yaşa göre katılımcıların dağılımı.	32
Grafik 4.4: Sınıflarına göre katılımcıların dağılımı.	32
Grafik 4.5: Anne öğrenim düzeyine göre katılımcıların dağılımı.	33
Grafik 4.6: Baba öğrenim düzeyine göre katılımcıların dağılımı.	33
Grafik 4.7: Anne mesleğine göre katılımcıların dağılımı.	34
Grafik 4.8: Baba mesleğine göre katılımcıların dağılımı.	34
Grafik 4.9: Aylık gelir düzeyine göre katılımcıların dağılımı.	35
Grafik 4.10: Okul başarı durumuna göre katılımcıların dağılımı.	35
Grafik 4.11: Ailede spor yapan durumuna göre katılımcıların dağılımı.....	36
Grafik 4.12: Ailenin spor yapmaya izin verme durumuna göre katılımcıların dağılımı.	36
Grafik 4.13: Katılımcıların öğretmeninin cinsiyetine göre katılımcıların dağılımı..	37

KISALTMALAR VE SİMGELER

<u>Kısaltma</u>	<u>Açıklama</u>
akt.	Aktaran
ark.	Arkadaşları
ATPA	Attitude Toward Physical Aktivit (Fiziksel Aktivite Tutum Ölçeği)
BESTÖ	Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği
Bkz.	Bakınız
CATPA	Children's Attitude Toward Physical Aktivit (Çocukların Fiziksel Aktiviteye Yönelik Tutumları Ölçeği)
çev.	Çeviren
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
vd.	Ve Diğerleri

<u>Simgeler</u>	<u>Açıklama</u>
N	Örnekleme Sayısı
X²	Ortalamalarının karesi
P	P değeri / Anlamlılık Düzeyi
%	Yüzde

1. GİRİŞ

Çağdaş anlayışa göre eğitimin genel hedefi bedence ruhça sağlıklı toplum içinde aktif bireyler yetiştirmektir. Diğer bir deyişle toplumsal ve çevresel koşulları sorgulamadan aynen uygulamak yerine toplumu ileriye götürecek değiştirecek değişimleri de sağlayacak bireyler yetiştirmektir (88).

Eğitim Smith ve arkadaşlarına göre genel anlamda kişinin toplum içindeki belirli ölçüleri, değerleri ve var olma yollarını kazanmasında etken olan tüm süreçler, Good'a göre bireyin bulunduğu toplumda kıymetli olan yetenek, tutum ve diğer davranış şekillerini geliştirdiği süreçlerin tümü ve önceden belirlenmiş kontrollü bir çevrenin (özellikle okul) tesiri altında toplumsal açıdan yeterli ve uygun görülen kişisel gelişmeyi sağlayan içtimai bir süreç olarak, Oğuzkan'a ise evvelce belirlenmiş kaidelere göre bireylerin davranışlarında belirli bir gelişim oluşturmaya yarayan planlı etkinlikler dizisi, Ertürk'e göre de bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile kasıtlı olarak istenilen yönde değişim meydana getirme süreci olarak tanımlanmıştır (29).

Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel üç temel alanı kapsayan eğitim programlarında devinişsel alana ilişkin kazandırılmak istenen davranışlar değer iki alanla birlikte Beden Eğitimi ve Spor dersleri adı altında verilmektedir.

Beden Eğitimi ve Spor Dersi: Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitimin temel amaçları çerçevesinde; öğrencilerin bireysel ve gelişimsel özellikleri ön planda tutularak öğrencilerin kendi iç dünyalarında ve toplum içindeki var oluşlarında bedence ruhça ve zihince sağlıklı mutlu ve iyi ahlaklı sağlam kişilikli özetle; bilişsel, duyuşsal, devinişsel alanları içiren özellikleri geliştiren derse verilen isimdir (54). Beden Eğitimi dersleri tüm bireylerin özellikle alışkanlıklar kazanım döneminde onlara verildiği bir derstir. Bu dönemde bireye ulaşılması kişinin ömür boyu kullanacağı sağlıklı yaşam ve bireyin ve toplumun çıkarları doğrultusunda kişisel gelişim sağlama becerisi kazandıracaktır.

Beden eğitimi milli eğitimin temel prensiplerine paralel olarak bireyin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktadır. Kişinin cemiyet kaidelerine uygun olarak yaşaması, karşılıklı münasebetlerin doğru örneğini verebilmesi, çevresine duyarlı insan haklarına saygılı, doğru sözlü, zeki bir birey olabilmesi ruhsal ve bedensel olarak

sağlıklı olabilmesi ile olur. Beden eğitimi; kişinin toplumsallaşa bilmesi ve insanın doğru bir yor bulup bu istikamet doğrultusunda ilerlemesinde önemli bir role sahiptir. Yani özetle diyebiliriz ki beden eğitimi kişinin beden ve ruh sağlığını, fiziki ve duygusal kabiliyetlerini geliştirmeye yönelik bir takım sosyal ve kuramsal kurallara dayalı oyuna, jimnastiğe, spora yönelik araştırmalar, çalışmalar ve yöntem ve bulguların tamamını içeren geniş kapsamlı bir aktivitedir (4).

Başta büyük şehirlerde çocuklarımızın en büyük sorunlarından biri yeterince fiziki aktivitelere katılamamak ve ihtiyaç duydukları kadar spor yapamamak olarak gözlenmektedir (87). Zamanın genç nesilleri televizyon karşısında çok vakit geçirmekte ve bilgisayar oyunlarını fiziksel aktiviteye katılmaya tercih etmektedirler. Dahası okullarda beden eğitimi derslerinde pek çoğu ekonomik nedenlerden kaynaklanan uygun aktivite alanlarının bulunamaması, yeterli ve gerekli malzemelerin sağlanamaması, fiziksel aktivite programları için gerekli kaynakların bulunamaması öğrencileri sedanter hayat tarzına sürüklemektedir (87). Bahsi geçen bu problemlerden dolayı okul çağı çocukları için daha mutlu ve anlamlı bir yaşamın temel unsurlarından biri olan fiziki aktivite ve uygunluk arka plana itilmektedir (62).

Hal böyle iken beden eğitimi ve spor dersi programlarına tabi olan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarını belirlemek ve derse karşı olan ilgilerini arttırmakla beraber bu sorunun çözümünde önemli rol oynayacaktır.

Eğitimde öğretmenler tarafından öğrencilere sunulacak olan bilgi, beceri ve tutumlar öğrenmenin hedef davranışlarını oluşturmakta kullanılırlar. Çünkü kişinin bir davranış içinde olabilmesi onu yapması için gereken bilgi ve beceriyi bilip o davranışı yapmaya yönelik uygun tutum içinde olmasına bağlıdır.

Tutum, İnsanın kendi zihinsel ve algısal dünyasına yönelik güdülenme, anlayış, heyecan duyma bilgiyi hazmetme yaşantısının sürekli bir organizasyonudur. Tutum kimi objelere, kavramlara ve olaylara karşı yakın olmak ya da uzak durmayı ve bunlara karşı olumlu ya da olumsuz tercih ettiği davranışı sergilemeye hazır olmayı ifade eder. Franzoi'a (2003) göre tutum, kişinin bir objeyi pozitif ya da negatif olarak değerlendirmesidir (34).

Kağıtçıbaşı (39)'na göre sosyal psikologlar tutumu; bir kişiye isnat edilen o kişinin herhangi bir psikolojik nesne ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarının oluşmasına sebep olan bir eğilimdir diyerek açıklamaktadır.

Öğrenciler bütün derslere karşı olduğu gibi beden eğitimi dersine karşıda olumlu ve ya olumsuz tutum sergileyebilirler. Öğrencilerin bu derse karşı tutumlarının olumlu olması ise ders sırasındaki aktivitelerin daha randımanlı olarak işlenmesine sebep olup dersin hususi ve umumi hedeflerine daha kolay ulaşılmasını sağlayabilir (65). Bunun aksine, bu derse karşı olumsuz tutum içinde buluna öğrenciler derse katılmayarak dersin verimini düşürebilir, dersin akışında farklı problemler çıkarabilir.

Araştırmalarda ortaya konulduğu gibi öğrencilerin benden eğitimi ve spor derslerine katılıp katılmamaya iten sebepler öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumlardan geçer. Öğrenciyi tanımak eğitimi planlama, uygulama ve değerlendirme işlevlerinde yerinde karar verip sonuç alabilmeyi sağlar. Öğrencileri keşfetmede muvaffak olabilmek öğrencileri hayat tarzları ve sosyal çevreleri ile bir bütün olarak düşünmeli ve ona göre davranılması gerekmektedir. Öğrencileri tanımak için bazı teknikler uygulanır. Ortaya çıkan sonuçlara göre öğrencilerin tutumlarını değerlendirmek ya da geliştirmek eğitimin kalitesinin arttıracaktır. Çalışmamıza bu esaslar yön vermiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Tutum başarıyı elde etmenin yanı sıra bir davranışa başlamanın ve bu davranışı devam ettirmenin en önemli etkeni sayılabilir (64). Bu sebepten dolayı tutumlar, eğitim sisteminde pek çok disiplin için incelenmesi gereken bir unsurdur. Kişilerin zihinsel davranışları ile beraber duyuşsal davranışlarının da başarıyı etkileyecek gücü içermesi, özellikle eğitim alanında hedeflenen davranışların bazıları tutumlar üzerinde etkili olduğunu gösterir. Bu yüzden öğrencilerin okul içerisindeki her türlü davranışlarının incelenmesi gereklilik arz etmektedir (82).

Bu çalışma imam – hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumlarını karşılaştırıp, değerlendirmek amacı ile yapılmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Fiziksel aktivitelere karşı tutumları pozitif şekilde etkilemenin, bununla bağlantılı olarak sosyolojik açıdan toplum sağlığı bilincinin oturmasının bununla beraber çocukların devamlı olacak şekilde fiziksel aktivitelere iştirak etmesini sağlamada en önemli rolü okullardaki beden eğitimi dersleri üstlenmiştir (31).

Fazio (1986) insan inançlarının tutumlarını etkilediğini bunun tam tersi olarak da sahip olunan tutumların da inançlar tarafından etkilendiğini belirtir. Bireyin bir nesne ya da olay karşısındaki olumlu ya da olumsuz düşüncesi o bireyin o obje veya olay karşısındaki tutumunu da etkiler. Öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı edindikleri inanç ve düşünceler etrafında biçimlendirdikleri tutumlar, ihtiyaçları ve kişilik yapıları ile başlar (31). Fiziksel etkinliklere yönelik tutumlar çocukluk döneminde şekillenmeye başlar ve ilerleyen yaşlarda okuldaki ve çevredeki tüm etkinliklerin etkisiyle değişebilir. Bu etkenler; ekonomik sebepler veya toplumsal statü, okuduğu sınıf seviyesi, cinsiyet, yetenek, algılama seviyesi, sınıf ortamı, ders öğretmeninin tavrı gibi belirtilebilir (90).

Bu çalışmadan elde edilen sonuçların beden eğitimi ve spor öğretmenlerine strateji belirlemede fikir vereceği ve yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.3. Problem Cümlesi

Araştırmanın amacı doğrultusunda imam – hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin benden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumları ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının karşılaştırılması bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Bu kapsamda bu çalışmanın problem cümlesi: :İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında farklı değişkenler açısından anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.3.1. Alt Problemler

1. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında okul türüne göre anlamlı farklılık var mıdır?

2. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
3. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
4. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında başarı düzeylerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
5. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında annelerinin eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
6. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında babalarının eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
7. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında annelerinin mesleklerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
8. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında babalarının mesleklerine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
9. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında aylık aile durumlarına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
10. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında ailelerinin spor yapmasına izin verip vermemesine göre anlamlı farklılıklar var mıdır?
11. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında aile içinde spor yapan olup olmamasına göre anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.4. Hipotezler

Araştırmada şu hipotezler kurulmuştur.

1. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında okul türüne göre anlamlı farklılık yoktur.
2. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık yoktur.
3. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
4. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında başarı düzeylerine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
5. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında annelerinin eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
6. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında babalarının eğitim durumlarına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
7. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında annelerinin mesleklerine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
8. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında babalarının mesleklerine göre anlamlı bir farklılık yoktur.
9. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında aylık aile durumlarına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
10. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında

ailelerinin spor yapmasına izin verip vermemesine göre anlamlı bir farklılık yoktur.

11. İmam hatip okulları ile normal okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumları arasında aile içinde spor yapan olup olmamasına göre anlamlı bir farklılık yoktur.

1.5. Varsayımlar

Araştırma anketleri değerlendirilirken aşağıdaki hususlar göz önünde tutulmuştur.

1. Seçilen araştırma yönteminin, bu araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygun olduğu kabul edilmiştir.
2. Ölçek gönüllü öğrencilere uygulanmış öğrenciler araştırmaya kendi rızaları ile katılmışlardır.
3. Çalışmanın ne amaçla yapıldığı öğrencilere anlatılmış ve anket hakkında bilgi verilmiştir.
4. Çalışmaya katılan öğrencilerin verdikleri yanıtların gerçek görüşlerini yansıttığı kabul edilmiştir.
5. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil edeceği varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2015- 2016 eğitim öğretim yılı ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma bulguları 2015 – 2016 eğitim öğretim yılında Ankara ili Altındağ ilçesinde bulunan 4 imam – hatip ortaokulu ve Ankara ili Altındağ ilçesinde bulunan 5 ortaokulda okuyan 5. 6. 7. ve 8. sınıflardaki öğrenim gören toplam 1867 öğrenci ile sınırlıdır.
3. Bu araştırma ulaşılabilen imkan ve zaman kaynakları ile sınırlıdır.
4. Bu çalışmada Demirhan ve Altay (22) tarafından geliştirilen likert tipi bir ölçek olan Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği (BESTÖ) kapsamına giren nitelikler ve belirlenen değişkenler ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Beden Eğitimi ve Spor: Bireylerin fiziksel, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini sağlayan; bilgi, beceri ve liderlik gibi yetenekleri geliştiren ve toplumsallaştıran;

serbest zamanları değerlendirirken; mücadeleci, azimli, paylaşımcı, hoşgörülü ve istikrarlı olmak gibi önemli kişilik özelliklerini geliştirip kişileri günlük sıkıntılardan uzaklaştırarak streslerinden kurtulmalarını sağlayan bir olgudur (66).

Tutum: Tutum bir “ ön düşünce biçimi ” ya da “ ruhsal ve sinirsel bir hazırlık ” olarak nitelendirilir (82). Tutumlar doğrudan gözlenemezler davranıştan önce gelir ve hareketlerimize rehberlik ederler (5).

Ortaokul ve İmam – Hatip Ortaokulları: TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu’nda 11 Mart 2012’de kabul edilen 6287 no’lu kanunun, 11 Nisan 2012’de Resmi Gazete’ de yayınlanması ile 2012 – 2013 eğitim-öğretim yılından itibaren 5., 6., 7. ve 8. sınıfların okutulduğu eğitim kademesi ortaokul diye adlandırılır. Ülkemizde ortaokullar imam – hatip ortaokulları ve ortaokullar olmak üzere ders içerikleri yönünden ikiye ayrılır.

2. GENEL BİLGİLER

Yirminci yüzyılda birçok faktör, eğitimi, araç ve işlev bakımından farklılaşmaya zorlamıştır. Sosyal – kültürel, ekonomik ve teknolojik değişimlerin hız kazanması, bilim alanında ki yenileşmeler ve yeni keşifler, çağdaş ve demokratik fikirler, insan haklarındaki gelişmeler eğitimden istenilen beklentilerin daha da artmasına sebep olmuş ve geleneksel eğitimi bireyin faydasını ön plana alarak değiştirmeye iteklemiştir. Geleneksel eğitimde öğrenciye bilgi dolattırarak sadece zihin fonksiyonlarının gelişimine önem veren anlayış yerini duyuşsal ve devinişsel gelişimi de önemseyen anlayışa bırakmıştır.

Bu bölümde ise okullarda beden eğitimi ve spor kavramı ile bireyleri yeni yaklaşıma göre davranışı belirleyen duyuşsal bir öge olan tutumlara, tutumların eğitimdeki önemine ve devinişsel alana aktararak spor eğitiminde tutumlara yer verilecekti.

2.1. Beden Eğitimi ve Spor

İnsan bedeninin belirli hedefler için eğitilmesi düşüncesinin, insanlığın kainat üzerindeki varlığı kadar eski olduğu bilinse de beden eğitimi teriminin kelime olarak kullanılması 18. yüzyıl ortasına rastlar. 19. Yüzyılın geleneksel okul tümenine karşı, yenilikçi okul teorikçileri beden eğitimi deyimini yerine beden eğitimi ve spor deyimini kullanmaktadırlar (14).

Öztürk beden eğitimi ve spor faaliyetlerini, “kişilerin sahip oldukları kendi fiziksel yetenek, yeterlilik ve sağlıkları oranında var olabileceği ve bireylerin kendilerini anlatabilecekleri faaliyetler olduğunu ifade etmiştir. Vücut yapısı ve fonksiyonlarını geliştiren, kişilerin okul haricinde de boş zamanlarını sportif etkinlikler ile geçirmeye teşvik eden ve vücudun eklem ve kasları kontrollü bir şekilde kullanmasını sağlayan hareketler sistemidir.” tanımını kullanarak açıklamıştır (58).

Beden eğitiminin; kişinin bedeninin eğitimi olduğu ifade edilmiştir. Bu eğitim anlayışında fiziki hareketlerin kendi başına bir değer taşımayıp amaca ulaşmada araçsal bir değeri olduğunu söylenmiştir. Tamer; bedensel etkinliklerin önceden planlanmış bir gelişim doğrultusunda bir yaşantı tarzı olması gerektiğini ifade etmiştir (73). Bu doğrultuda beden eğitimi hareket etmeyi öğretme ve hareketler yoluyla öğrenme şeklinde tanımlamıştır.

Selçuk (1983) beden eğitimi ve spor teriminin genel eğitim içinde motivasyonel, entelektüel ve fiziki faaliyetleri içeren bir bölüm olduğunu belirtip, atik, dayanıklı, gözü pek ve iyi yurttaş yetiştirmekte uygulanan bedensel faaliyetlerin bütünü olduğunu ifade etmiştir (18). Beden eğitimi ve spora, diğerlerinde farklı bir pencereden bakarak ayrıntı gerektiren sportif becerileri yaparken bu becerilerden zevk alınıp eğlendirdiğini ve hatta bu egzersizlerin zihinsel ve fiziksel yönden kişiyi rahatlatan faaliyetler olduğunu söylemiştir (92).

Kenyon ve Loy (45) fiziksel aktiviteyi sosyal bir deneyim ve sağlıklı yaşam için gerekliliğini vurgulayarak, Fiziksel uygunluğun vücudun dengesi, esnekliği, kuvveti, dayanıklılığı ve estetiği ile tam bir mükemmellik ve üstün oluş boyutlarında incelemekte ve fiziki becerilerin çok boyutluluğunu vurgulamaktadır ve bu yönüyle beden eğitiminin genel eğitimin olmazsa olmaz bir parçası olduğunu belirtmiştir. Bu açıdan düşünüldüğünde beden eğitimi ve spor kişinin fiziksel, bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimine katkıda bulunmayı amaçlayan planlanmış fiziksel etkinliklerin tümü olarak ele alınır (5).

2.2. Ortaokullarda Beden Eğitimi ve Spor Dersleri

Beden eğitimi ve spor kavramının içeriği ve hedefleri zamana göre farklılaşsa da geçmişten günümüze insan hayatı için hep önemli bir pozisyon teşkil etmiştir. Bu doğrultuda insanların fiziksel becerilerinin belirli hedefler doğrultusunda eğitilmesi fikri insanlığın ilk varlığına dayanmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de beden eğitimi ve spor dersleri okullarımızda eğitim programlarımızın vazgeçilmez bir parçasıdır (6).

Okulların çocukların egzersiz ihtiyaçlarına tek başlarına cevap veremedikleri, fakat çocukların fiziksel deneyimlerini artırmak için sorumluluk aldıkları bir gerçektir. Çocuklar, okullarda bireysel ya da grupla, salonda ya da salon dışında, çeşitli araç gereçler kullanarak birçok hareket kalıbını öğrenebilmektedirler. Ayrıca, okullar öğrencilerin güvenilir, etkili, yaratıcı ve kontrollü bir şekilde hareket etmelerine yardımcı olmaktadır. Beden eğitimi dersleri, öğrencilerin fiziksel yeteneklerini ve kendilerine olan güvenlerini geliştirmekte ve öğrencilerin bu yeteneklerini çok çeşitli etkinliklerde kullanmalarına olanak sağlamaktadır. Yine, beden eğitimi ve spor dersleri fiziksel becerileri artırırken, fiziksel gelişimi sağlar ve hareket kalıplarındaki

vücut bilgisini de öğretir. Öğrencilere yaratıcı ve rekabetçi olmaları için fırsatlar sunar. Öğrenciler hareketleri nasıl planlayacaklarını, uygulayacaklarını ve değerlendireceklerini öğrenirler. Sonuç olarak, yaşam boyu fiziksel etkinliğe nasıl katılacaklarına karar verirler (13).

Çağımız insanı hızlı kentleşme, gelişen teknoloji, stresli hayat koşullarının etkisi ile bir takım bunalım ve baskılara maruz kalmaktadırlar. Bu baskıları azaltarak kişilerin üzerindeki negatif ruh ve fizik hali etkilerini azaltarak sağlıklı bir sosyal yapı oluşturmak fiziksel aktiviteyi insan hayatının vazgeçilmez bir parçası haline getirmek ile mümkündür. Fiziksel aktiviteyi bir yaşam tarzı olarak benimsetmek ve bu alışkanlığın küçük yaşlarda kazandırılması ile olacaktır, İlköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ise tam alışkanlıklar kazanma dönemi içinde olan hedef kitleyi oluşturmaktadır. Bu durumun ciddiyeti devletimiz nazarında da vurgulanarak beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin genel eğitim ve öğretimdeki yeri ve kaliteli bir toplum için her yaşta her bireyin muhakkak sportif etkinliklerde bulunması gerektiği meselesi Anayasamızın 59'uncu maddesinde, “ Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının benden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” şeklinde ifade edilmiştir (54).

Bu kapsamda beden eğitimi dersleri ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim ders programları içerisinde yerini almıştır. Ortaokullarda beden eğitimi dersine ayrılan haftalık süre şu şekildedir. İmam Hatip Ortaokullarında Din Öğretimi Genel Müdürlüğünün 21/08/2014 tarihli ve 45123216/121.01/3488466 sayılı yazısı üzerine kurulan 07/06/2013 tarihli ve 51 kararı ile kabul edilen İmam Hatip Ortaokulu Haftalık Ders Çizelgesinde, 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 5, 6, 7, ve 8. sınıflarda Beden Eğitimi dersleri zorunlu bir saat seçmeli spor ve fiziki etkinlik dersleri ihtiyaca bağlı 5,6 ve 7.sınıflarda bir veya iki saat 8.sınıflarda bir saat olarak okutulmaktadır. Ortaokullarda ise Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 08/05/2013 tarihli ve 43769797/121.01/886487 sayılı teklifli yazısı üzerine Kurulda görüşülen İlköğretim Kurumları (İlkokul ve ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesinin ortaokul kısmında, 2013-2014 Eğitim Öğretim Yılından itibaren 5., 6., 7., ve 8. sınıflarda beden eğitimi dersleri zorunlu iki saat seçmeli Spor ve Fiziki Etkinlik dersleri ihtiyaca bağlı iki yada dört saat olarak okutulmaktadır.

2.3. Beden Eğitimi, Spor ve Fiziksel Etkinliklerin Önemi

Günümüzde beden eğitimi ve spor faaliyetleri tarihinin en heyecan verici dönemine girmiştir. Fiziksel uygunluk bilincinin artması, koruyucu tıbbın öneminin anlaşılması, spor dallarında ki özelleşmenin artışı ve nüfusun büyük çoğunluğunun katılımını sağlama girişimleri beden eğitimi ve spor alanındaki anlamlı gelişmelerdendir (38). Fiziksel aktivitelere sürekli olarak katılmanın fiziksel, bilişsel ve duyuşsal becerileri geliştirdiği yapılan pek çok bilimsel çalışmayla ortaya konmuştur (16).

Fiziksel etkinlik, vücudun iskelet kaslarıyla uzayda ürettiği hareketleri içeren her türden davranış olarak tanımlanabilir (18). Çoğunlukla enerji harcamayla ilişkilendirilen fiziksel etkinliğin özel hareket becerileri ve fiziksel uygunluk ölçümleri gibi büyük performans bileşenleri de bulunmaktadır. Bu bileşenler fiziksel etkinlik türlerinden (spor, oyun, eğitim, iş, egzersiz vb.) oluşmakta ve çoğunlukla kültür tarafından etkilenmektedir (53). Fiziksel uygunluk ve kondisyon terimleri; hedeflenen fiziki aktivitenin istenilen şekilde yapılabilmesini ve dayanıklılık, kuvvet, süreklilik gibi kişinin sahip olduğu mevcut kondisyon durumunu ifade eder. Öyleyse denilebilir ki fizik uygunluğu en yüksek olan kişi yorulmadan en uzun sürede hareket edebilen ve istenilen becerileri gereği gibi sergileyen kişidir. Fiziksel uygunluk bireyin günlük etkinliklerini yorgunluk hissi duymadan sürdürebilmesine ve serbest zaman etkinliklerini nitelikli bir şekilde, zevk alarak yapmasına olanak sağlayan bir durum ve koşul olarak görülmektedir. Genel olarak üç bileşenden oluşan (kas kuvveti ve dayanıklılığı, kalp-solunum dayanıklılığı, motor yetenek) fiziksel uygunluk kavramı (17), günümüzde de gelişimini sürdürmekte ve geleneksel fiziksel uygunluk bileşenlerine artık morfolojik ve metabolik faktörler de eklenmektedir (15). Wankel (84), aktif yaşamın çok boyutlu davranış bileşenlerini içerdiğini belirtmektedir. Bunlar, düzenli fiziksel etkinliğe katılım sonucu şekil, şiddet, süre ve içerik bakımından bireyden bireye değişebilen devinişsel boyutu; nasıl aktif olunabileceğinin ve etkinliği yaşamla nasıl birleştireceğinin bilgisini kapsayan bilişsel boyutu ve son olarak da etkinliğe karşı olumlu tutum geliştirme ve aktif olma sonucu olumlu duygular hissetmeyi sağlayan duygusal bileşeni içermektedir (6).

Beden eğitimi etkinlikleri kişiye yaratıcılık, liderlik ve örnek kişilik özellikleri kazandırmaktadır. Beden eğitiminin temel faydalarını Adams şu temel ilkeler ile sıralar:

- Eğitim, bir bütündür ve tüm organizmayı kapsar. Eğitimin temel felsefesi zihin ve beden bütünlüğü üzerine kurmuştur.
- Beden eğitimin amaçları ve hedefleri genel eğitimin amaçlarına ters düşmez ve beden eğitimi genel eğitimin olmazsa olmazı bir parçasıdır. Beden eğitimi genel eğitimin amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunur.
- Bireyin sağlıklı büyüüp gelişmesi için beden eğitimi temel teşkil eder. İnsan vücudunun en üst seviyede gelişim gösterebilmesi bireylerin sportif etkinliklere katılımına bağlıdır.
- Rekreatif etkinliklerin pek çoğunu beden eğitimi etkinlikleri içerir.
- Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan bireylerde yaratıcılık, liderlik, kendini düzgün ifade edebilme özellikleri gelişir.
- Beden eğitimi estetik beğeni ve artistik üretime olanak sağlayarak kültürel gelişime katkıda bulunur.
- Oyun ve sportif etkinlikler sırasındaki etkileşimler duyguların boşalmasını ve kontrollü şekilde kullanımını sağlar.
- Beden eğitimi ve spor etkinlikleri sırasında kişilerin karakter ve kişilik özellikleri gelişir, bireylerde takım ruhu, ait olduğu grup ile güçlü bağlar kurabilme ve bu gruba bağlanabilme gibi değerler kazanır. Oyun sırasında takım arkadaşına ve rakibe uyum ise gündelik hayatta topluma uyum ortamı sağlar.
- Beden eğitimi fiziksel uygunluk ve yeterliliğe katkı sağlar.
- Psiko- motor becerileri geliştirir.
- Sağlıklı yaşam ve zararlı alışkanlıklardan korunma hayat tarzını kişilere benimsetir.
- Zihinsel fonksiyonların gelişimine katkıda bulunur.
- Sınıf içi ve okul içi etkinliklerinin demokratik bir süreç içinde planlanması ve yürütülmesi kişilere toplum içinde de demokratik davranma özelliği kazandırır.

- Beden eğitimi programlarının planlanmasında biyolojik, sosyolojik ve psikolojik ihtiyaçlar temel alınır.
- Fiziksel etkinlikler yaşamak için gereklidir felsefesinden yola çıkılarak bireyin en temel gereksinimi olarak görülür.
- Modern yaşamın koşullarında hemen hemen her işin makineler tarafından yapılması dolayısı ile insan gücüne eskiye oranla daha az ihtiyaç duyulması beden eğitimine daha da önemli bir misyon yüklemiştir.
- Oyun her yaştaki bireyler, özellikle büyüme çağındaki çocuklar için vazgeçilmez içgüdüsel bir dürtüdür. Oyun içindeki yardımlaşma, belirli kurallar üzere davranma, kazanma hırısı içinde iken başkalarının haklarına saygılı olma, kaybetmeyi hazmetme ve kazanmayı mütevazî bir onurla taşıyabilme gibi eğitsel özellikler barındırır.

Yukarıda belirtilen beden eğitiminin özelliklerine göre beden eğitiminden eğitim öğretim sürecinde yararlanmak için belirli amaçlar konulmuştur. Bu amaçlar ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir (35).

2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Temel ve Genel Amaçları

Beden eğitimin amacı en temel tanım ile tüm öğrencilerin fiziksel etkinlikler yolu ile fiziksel, bilişsel ve duyuşsal gelişimini sağlayarak, harekete yönelik kendi yetenek ve kabiliyetlerinin en üst seviyesine ulaşmalarına yardımcı olmaktır (6).

Günümüz anlayışına göre beden eğitimi ve spor genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak genel eğitimi tamamlayıcı, bilinçli ve planlı faaliyetler bütünü olarak kabul görmektedir (89).

Beden eğitimi ve sporun temel amacı, fiziksel etkinliği günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası haline getirmektir. Bir başka deyişle beden eğitimi ve spor kişilerin motorsal gelişimlerine katkı sağlaması yanında, bireylere bedensel ve ruhsal sağlığını ve rekreasyon alışkanlığı kazandırmayı öngörmektedir. Böylece, ferdin fiziksel kapasitesinin en üst düzeyde tutulması ve geliştirilmesi hedeflenmekte, ayrıca bireylerin sosyal kaynaşma ve insancıl değerler kazanma açısından da gereksinimleri dikkate alınmaktadır. Bu yönde; Türk Milli Eğitimin Amaçları, Atatürk ilkelerine dayalı demokratik Türk toplum düzeninde; kişinin milli, ahlaki, insancıl ve üstün değerler geliştirmesi hedef olarak kabul edilmiştir (54). Bu anlayışa göre bir taraftan

da beden eğitimi; bireyin büyüme gelişimini destekleyen en etken eğitim alanıdır ve yerine getirilmesi gereken bir vatandaşlık görevidir (41).

Çeşitli otoriteler beden eğitiminin amaçlarını aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir;

Siclovan' (1979) a göre beden eğitiminin genel amaçları aşağıdaki gibidir:

1. Bedenin bir uyum içinde büyüüp gelişmesi.
2. Temel motor becerilerin ve özelliklerinin sağlanarak pekiştirilebilmesi.
3. Toplum hayatı için gerekli olan olumlu, demokratik ve çağdaş kişilik özelliklerinin geliştirilebilmesi.
4. Bireylerde farklı spor branşlarına yönelik ilgi uyandırmak.

1965 yılında, Amerika Sağlık, Beden Eğitimi ve Rekreasyon Birliği, beden eğitimi ile ilgili şu beş temel amacı ifade etmiştir.

1. Çocukların ve tüm bireylerin etkin bir şekilde amaca uygun hareket edebilmelerini sağlamak.
2. Çocukların ve tüm bireylerin fiziksel aktiviteleri anlayarak ve değer vererek değerlendirebilmesi.
3. Fiziksel aktivitelere bağlı olan birtakım bilimsel prensiplerin anlaşılması ve değerlendirilmesi.
4. Toplum içinde olumlu ilişkiler içinde bulunabilmek.
5. İnsan organizmasının çeşitli sistemlerinin gelişimini sağlayabilmek.

Beden eğitimi oyun ve spor eğitim amaçlarına ilişkin planlama, program ve uygulamalarda kişilik gelişim kuramları incelendiğinde görülecektir ki, özellikle gelişim dönemleri eğitim süreci ile yoğun çalışma halindedir. Bu çalışmalar, öğretim yaklaşımları ile ne kadar ilişkilendirilirse, hedef ve amaçlara ulaşma düzeyi o denli kolay olacaktır. Ayrıca gelişim dönemlerinin göz önüne alınması öğretimi büyük ölçüde etkileyecek, yeni öğretim yaklaşımları geliştirmesine neden olacaktır (91).

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm kurum ve kuruluşlarda beden eğitimi dersinin temel amaçları aşağıdaki gibi belirtilmiştir (54): Atatürk ilke ve inkılapları, Anayasa, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türk Milli Eğitiminin temel amaçları doğrultusunda, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve özellikleri göz önünde bulundurularak hedeflenen temel ve genel amaçlar şunlardır;

1. Tüm organizmayı sahip olduğu bireysel özellikler doğrultusunda güçlendirerek geliştirebilme.
2. Doğru kişilik özellikleri ve iyi alışkanlıklar kazandırabilme.
3. Vücudun kas, iskelet ve sinir sistemlerini organize bir biçimde çalıştırabilmek
4. Beden eğitimi ve spora yönelik kazandırılması istenen temel bilgi beceri ve kültürel alışkanlıklar kazandırabilme.
5. Belirli bir ritme göre hareket edebilmek.
6. Toplumsal ve kültürel değerlerimizden olan halk oyunlarımız ile ilgili bilgi beceriye sahip olup uygulamaya istekli olma.
7. Milli bayramlara, törenlere ve kurtuluş günlerine katılmaya istekli olma bu günlerinin önemini ve katılma gerekliliğini kavrayabilme.
8. Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin kişinin sağlığı üzerindeki olumlu etkilerinin farkına varabilme ve buna bağlı olarak bireylerin serbest zamanlarını sportif etkinlikler ile geçirmeleri için teşvik edebilme.
9. İlk yardım bilgilerini ve temel sağlık bilgi ve becerilerini edindirme.
10. Doğayı sevmek, korumak ve tabiatta mevcut olan nimetlerden ona zarar vermeden faydalanabilme.
11. Akranları ile işbirliği ve dayanışma çininde çalışarak onlarla beraber uyumlu hareket edebilme becerisi kazanma.
12. Liderlik özellikleri kazandırarak sorumluluk alabilme becerisi ve mevcut lidere uyma.
13. Kişinin kendisine olan güvenini çoğaltabilme, hızlı ve doğru kararlar alarak uygulayabilme.
14. Centilmence yarışabilme, kazanmayı mütevazı bir şekilde taşıyarak kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, illegal yollara başvurmaktan sakınma.
15. Sosyal ve demokratik hayatın beklediği davranış ve alışkanlıkları geliştirme.
16. Kamu kaynaklarını gerektiği gibi kullanarak koruma.
17. Spora yönelik mevcut araç gereçleri ve alanları tanıyarak bunlarda gerektiği şekilde faydalanmayı sağlamak (54).

Yukarıda bazı otoritelerin beden eğitimi ve spor dersinin önemi, amacı ve faydalarına dair görüşlerine yer verdik. Bu dersin uygulama yeri olan okullarda derslere etkin ve istekli katılım ise öğrencilerin bu derse karşı olan tutamları ile

ilgilidir. Aşağıda eğitimde tutumun yeri, tutum ölçekleri ve beden eğitimi üzerinde çalışılmış tutum ölçeklerinden bahsedeceğiz.

2.5. Tutum

Gündelik konuşmalarımızda inanç, görüş ve tutum sözcüklerini kimi zaman birbirlerinin yerine kimi zamanda anlamı güçlendirsin diye eş anlamlı sözcüklermiş gibi ardı artına kullanılır. Fakat tutumlar ile ilgili araştırmalar yapıldıkça tutum kavramının tanımı üzerinde de değişiklikler olmuştur. Araştırmacılar tarafından tutumun pek çok tanımı yapılmıştır. Duyuşsal tavırların büyük bir bölümünün tutumlar tarafından belirlendiğini belirten Oppenheim tutumu, insanların bir uyarıcıya verdiği olumsuz ya da olumlu tepkiler olarak tanımlanmaktadır (82). Tutum herhangi bir olaya, kişiye, nesneye ya da duruma karşı ondan yana olmak ya da olmamak şeklinde tanımlanmıştır.

Morgan ise (55) tutumu, belli birey, nesne ya da ortamlara negatif veya pozitif bir tepki verme yönelimi olarak tanımlar.

Kağıtçıbaşı'na (39) göre ise, bireylerin bir nesne veya objeye yönelik duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını belirleyen yönelimdir.

İnsanların davranışlarına bakarak bir nesneye ilişkin düşünce ve tutumları hakkında ancak öngörü yapılabilir. Çünkü tutum görünmez davranışlara yansır. Örneğin bir öğrencinin sadece Fen Bilimleri dersinin gerektirdiklerini yapmaması ve derslere katılmaması veya isteksiz katılması öğrencinin fen dersine karşı tutumunun olumsuz olduğunu gösterebilir. İnsanların bir olaya ya da nesneye karşı geliştirdiği tutum olumluysa, onunla ilgili kararlarının olumlu; olumsuzsa onunla ilgili kararlarının olumsuz olma olasılığı daha yüksektir. Yani insanların sahip olduğu tutumlar geleceğe yönelik kararları etki altına alır (82).

2.6. Tutumun Öğeleri

Franzoi'ye tutumla ilgili olarak yapılan çalışmaların yoğunluk kazandığı 1960'lı yıllarda, tutumların bilişsel, duyuşsal ve edimsel bileşenlerini ayrı ayrı ele alan kuramlar ve yaklaşımlar ortaya konmuş ve tutumla ilgili tanımlamalar, tutumların oluşumu, değişimi ve ölçülmesi bu kuramlar ve yaklaşımlar çerçevesinde incelenmiştir. Daha sonraki yıllarda ise tutumların yukarıda belirtilen üç bileşeni

içeren bir bütün olduğu dolayısıyla da tutumların tanımlanması, oluşumu, değişimi ve ölçülmesinde bilişsel, duyuşsal ve edimsel (devinişsel) bileşenlerin üçünün birlikte ele alınması görüşü savunulmuş ve tutumla ilgili çalışmalar bu çerçevede incelenmeye başlanmıştır. (56).

Taylor ve arkadaşları (74) bu öğelere tutumun ABC' si (The ABCS of Attitudes: Affective, Behavioral end Cognitive component) diyerek özetlerler. Bu öğelerin birbirleri ile tutarlı olduğu düşünülerek bu varsayıma göre, kişinin herhangi bir konu ile ilgili bildikleri (bilişsel öğe) o şeye olumlu yaklaşmasını gerektiriyorsa (duyuşsal öğe), kişi o şeyle alakalı olumludur buda onun söz ya da davranışlarına yansır (davranışsal öğe) şeklinde açıklanır (37). Özetle tutumlar yalnızca bir davranış ya da duygu olarak değil, bilincin duyguları etkilemesi ile davranışların oluştuğu bütünleşme şeklinde tanımlanır (40).

2.7. Tutum Davranış ve Eğitim İlişkisi

Eğitim insanların yaşadıklarından yola çıkarak bilerek ve isteyerek kendi üzerinde bir değişiklik oluşturma dönemidir(28). Davranışlar; insanların sahip olduğu tutumlar, yaşadıkları ve buldukları çevre veya ortam, insanların alışkanlıkları ve beklentilerinin etkileşimi sonucu meydana gelir. Eğer bu etkenler aynı yönde veya birbiriyle olumlu etkileşim halindeyse davranışın tahmin edilmesi kolaylaşır(39).

Eğitimin hedefi tanımında da belirtildiği gibi istenilen davranışları kazandırmaktır. Tutumlar insanların uyumunu kolaylaştırmakla birlikte insan davranışlarında görünmeyen bir etkiye de sahiptir. Yani davranış oluşumlarında söz sahibidir(12). Bu yüzden tutumlar davranışı oluşturan bir etken olduğu için önemlidir. Eğer bir olay ya da nesne karşısında geliştirilen tutumların birbiriyle ilişkisi anlaşılabilirse kolay bir davranış tahmini yapılabilir(39).

2.8. Tutumların Ölçülmesi

Nartgün (56)'in belirttiğine göre, Fisbein tutum değişkenine ilişkin çalışmalar (tutumların bireylerde oluşması, değiştirilmesi ve ölçülmesine yönelik çalışmalar) sosyal psikolojinin en önemli konu alanlarından biri ve onun ayrılmaz bir parçası olduğunu söylemiştir. Bu görüş, günümüzde de çoğu sosyal psikolog tarafından aynen kabul görmektedir. Öyle ki, Brewer ve Crano'a göre 1970'lerden günümüze sadece sosyal psikoloji alanında tutumla ilgili olarak yazılmış olan kitap ve yapılmış olan

araştırmaların sayısı 20000'in üzerinde olduğu belirtilmektedir. Edwards ve Fishbein'e göre, tutum konusuna ilişkin olarak yazılmış olan kitapların ve yapılmış olan araştırmaların içerikleri incelendiğinde, bunların büyük bir çoğunluğunun farklı grupların ilgili tutum konusuna ilişkin sahip oldukları tutum düzeylerinin karşılaştırılmasına; tutumlarla ilgili farklı kuram ve yaklaşımların geliştirilmesine; tutumların insanlardaki gelişim ve değişimlerine; tutumların zeka ve kişilik gibi farklı psikolojik özelliklerle olan ilişkilerine; tutumların, öğrenme, hatırlama, algı, muhakeme vb. kavramlar üzerindeki etkisine ve tutumların ölçülmesinde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmasına ilişkin olduğu görülmektedir (35).

Tutumlar insan davranışlarının tayin edicilerindedir. Bundan dolayı tutum ölçeklerinde bireylerin davranışlarını ölçebilecek yöntemlere yer verilir. Tutumların ölçülmesinde başlıca üç yaklaşım kullanılır. Birinci yaklaşım tutumu gözlenecek kişinin konu ile ilgili davranışlarının doğrudan gözlemlenmesi, ikinci yaklaşım tutumu gözlenecek kişiye konu ile ilgili birtakım sorular sorup bunun üzerine yazılı ya da sözlü cevaplar alınması, üçüncü yaklaşım ise, tutumu gözlenecek kişiye tutum ölçeği uygulamaktır. Kişiler tutumlarını tam olarak yansıtan davranışları her zaman doğru bir şekilde sergilemeye bilirler bu sebepten dolayı birinci yöntem kişinin doğrudan davranışlarının izlenmesi her zaman sağlıklı bir yol olmayabilir. İkinci yöntem yani kişilere bazı dolaylı sorular sorarak onların konu hakkında ki tutumlarını belirlemek bazı durumlarda yeterli olabilir. Örneğin öğrenciye beden eğitimi dersine değer verip vermediği, sevip sevmediği ders ile ilgi hangi duygular içinde bulunduğu sorulabilir. Fakat bu yöntemde akademik araştırmalarda kullanılacak kadar güvenilir bir sonuç vermez. Üçüncü yaklaşımda ise bilişsel değişkenlerin ölçülmesinde kullanılan testlere benzer araçlar geliştirip onlarla tutum ölçmektir. İşte bu araçlara tutum ölçekleri denilir (35).

Tutum ölçekleriyle tutum ölçmenin dayandığı en önemli sayıltı, bir ölçekteki cümlelerden bir kaçını onaylayan bir kişinin tutumunun, onayladığı cümlelerde ifade edilen yön ve derecesinde olduğudur (48).

2.9. Tutum Ölçeklerinin Eğitimde Kullanılması

Eğitimin üzerinde durduğu duyuşsal alan davranışlarından pek çoğu tutumlarla alakalıdır. Kişilerin davranışlarının yönünü tutumları belirler. Bu nedenle öğrenciler

üzerinde milli, ahlaki, imani, insani, kişisel ve toplumsal olumlu tutumlar geliştirmeyi hedefleriz. Bu hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı ise geliştiğini umduğumuz tutumların ölçümü ile belli olur. Bu sebepten dolayı eğitimcilerin tutum ölçeklerini programların değerlendirme aşamasında kullanmaları gerekir (82).

Hotaman (34)'a göre, eğitim programlarının hedefleri arasında duyuşsal özelliklere yer verilmesi ve kişilerin sahip oldukları tutumların öğrenmeyi etkileyeceği bilinci bu programların değerlendirilmesi ve araştırılması aşamalarında tutum ölçeklerinin kullanımını gerekli kılmıştır. Bu sebepten dolayı Turgut(80)' un belirttiğine göre duyuşsal hedefler son zamanlarda programların içeriklerinde daha fazla yer almakta ve duyuşsal davranışları ölçme gayreti gittikçe artmaktadır.

Eğitim programlarının içeriğinde duyuşsal öğeleri içeren hedeflere de yer verilmiştir. Hotaman (34)'nın Erden'den aktardığına göre eğer program değerlendirmeciler öğrencilerin duyuşsal özelliklerini ölçmek istiyorlarsa sıradan testler yerine yeni bir ölçme aracı geliştirmelerinin gerekli olduğunu ifade etmiştir. Erden açık ya da kapalı uçlu sorular sorarak ya da tutum ölçeklerinden faydalanarak öğrencilerin herhangi bir konuya ilişkin duyuşsal özelliklerinin belirlenebileceğini ifade etmektedir. Yine Erdem'e göre İyi bir eğitim programı sürecinin sonunda ürün olarak öğrencilerden istedik tutumlarında olumlu gelişimlerin olması beklenir. Bunun için Tutum ölçekleri eğitim programlarının başında ve sonunda uygulanarak programların başarılı olup olmadığı değerlendirile bilinir. Ayrıca programların başında yapılan tutum değerlendirmesi programların ne yönde yapılması gerektiği hakkında program hazırlayanlara fikir verecektir (34).

Tutum ölçekleri eğitim programlarında genellikle öğrencilerin derse, öğretmene, akran çevresine karşı olan tutumlarını görebilmek amacı ile kullanılır. Öğrenciler üzerinde okul ve okulla ilgili her konuda olumlu tutum geliştirmek okulun görevleri arasındadır. Çünkü öğrenci başarısını etkileyen etmenlerden biri de öğrencilerin okula, arkadaşlarına, derslere, okul içi ve dışı etkinliklere gösterdiği tutumdur. Rehberlik çalışmalarıyla da bu tutumların nasıl olduğu ölçülebilmektedir. Bu yüzden tutum ölçekleri önem arz etmektedir(35).

2.10. Tutum Ölçeklerinin Beden Eğitiminde Kullanılması

Her derste olduğu gibi beden eğitimi dersinde de bu derse yönelik olumlu ve olumsuz tutumlar belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmaların bir kısmı tutum ölçeği geliştirmek, bir kısmı da bu ölçekleri kullanarak öğrencilerin sahip olduğu tutumları birçok değişkene göre belirlemektir.

Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik gösterdiği olumlu tutumlar diğer derslerde de olduğu gibi ders öğretmenini güdüleyerek dersin verimli işlenmesini sağlar. Ayrıca öğrencilerin de derse olumlu tutumla girmeleri dersin verimini artırır (22).

Öğrencilerin daha çocukken düzenli olarak bir spor faaliyetine katılması ve olumlu tutum geliştirmesinde, aile, arkadaş çevresi, öğretmenler ve medyanın önemi büyüktür. Eğer öğrenci küçük yaşlardan itibaren desteklenirse bir spor dalında başarılı olsun veya olmasın olumlu tutum geliştirir(60).

Beden Eğitimi dersiyle ilgili olarak ölçek geliştirmenin birçok alanda yararlı olabileceği düşünülmektedir. Öğretim programlarının geliştirilmesinde, öğrencilere ve öğretmenlere amaç belirlemede, sayısal verilerin sağlanmasında, öğrenci ve öğretmenlerin tutumlarını belirlemede ve bu tutumları belirlerken kullanılacak veri temeli sağlamada, öğretim programı planlamaya yardımcı olacak bilgileri toplamada, öğrencilere uygulanan öğretim stratejilerini değerlendirmede kullanılabileceği belirtilmektedir(60).

Bu nedenle oluşturulmuş ölçeklerden bazıları şunlardır:

Safrit (1990)'e göre, Wear (1955), öğrencilerin beden eğitimine ilişkin tutumunu ölçmek için üniversite öğrencileri üzerinde bir çalışma yapmış ve 5'li Likert tipi bir ölçek olan "Wear'in Tutum Ölçeği" ni geliştirmiştir. Ölçek olumlu ve olumsuz ifadelerin yer aldığı toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirliği 0.94 ile 0.96 arasında değişmektedir.(35)

Yine Safrit (1990)'in belirttiğine göre, Kenyon, kolej çağındaki ve iki farklı ülkedeki kız ve erkek öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, madde ve faktör analizi 24 yapılmış, 6 alt ölçeği bulunan 7'li Likert türünde hazırlanmış "Fiziksel Aktivite Tutum Ölçeği (ATPA)" geliştirmiştir. Ölçek iki farklı cinsiyet için iki farklı şekilde

hazırlanmıştır. Erkekler için hazırlanan “Fiziksel Aktivite Tutum Ölçeği (ATPA)” 59 maddeden, kızlar için olan ise toplam 54 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği 0.72 ile 0.89 arasında değişmektedir. Ölçeğin, 6 alt ölçeği; sosyal yaşantı, sağlık ve fitness, risk ve heyecan, estetik yaşantı, duygusal boşalma ve uzun süreli çalışma yaşantısı şeklinde isimlendirilmiştir (35).

Safrit (1990)’e göre, Simon ve Smoll (1974), Kenyon’un geliştirdiği modele dayanarak “Çocukların Fiziksel Aktiviteye Yönelik Tutumları Ölçeğini (CATPA)” oluşturmuştur. İlköğretim birinci ve ikinci kademedeki okuyan öğrencilere uygulanmış ve ölçeğin güvenilirliği 0.80 ile 0.89 arasında bulunmuştur (35).

Sherrill ve Toulmin (1977), toplam 50 maddeden oluşan, 50-350 arasında puanlanan, 7’li Likert tipinde “Çocukların Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğini” oluşturmuşlardır. Bu ölçek 9-12 yaş arası çocuklar için geliştirilmiş olup yapı geçerliliği 300 çocuk üzerinde denenmiştir. İki yarı güvenilirliği 0.91 olarak ölçülmüş olup test tekrar test güvenilirliği ise 1995 yılında 322 çocuk üzerinde ölçülmüş 0.87 olarak belirtilmiştir.

Özer ve Aktop (60)’in belirttiklerine göre, Schutz, Smoll, Carre ve Mosher, önceki yıllarda geliştirdikleri ölçeği yeniden geliştirmişlerdir. Bu ölçek 3., 7. Ve 11. Sınıflarda öğrenimine devam eden 500 öğrenci üzerinde uygulanmış ve yüksek iç tutarlılık ve güçlü faktör geçerliliği bulunmuştur. Yeniden yapılandırılan bu ölçeğin fiziksel aktivite alanında 7 adet alt alanı bulunmaktadır ve amacı öğrencilerin fiziksel aktiviteye yönelik tutumlarını belirlemektir.

Pehlivan (1998) ile Demirhan ve Altay (2001) tarafından öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları ile ilgili ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır. Pehlivan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri üzerindeki çalışması sonucu 22 maddelik Likert tipi tutum ölçeği oluşturmuştur. Bu ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.95’dir. Demirhan ve Altay (2001) ise 1996 yılında öğrenimine lise birinci sınıfta devam eden 650 öğrenci üzerinde 32 maddelik beşli likert tipli ölçek oluşturmuşlardır. Bu ölçekten alınabilecek puan 24 - 120 arasında olup Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur (60).

2.11. İlgili Araştırmalar

Beden eğitimine ilişkin öğrenci tutumları 1930'lardan beri incelenmektedir. Bu tarz çalışmaların amacı beden eğitimine ilişkin olumlu ya da olumsuz görüşlere katkıda bulunan faktörleri tanımlamaktır. Araştırmacılara göre, bu tarz bilgilere sahip olmak, programın yapılması ve program sırasında bir takım kararlar alınırken öğrenci görüşlerinin öğretmen tarafından göz önünde bulundurulması, beden eğitiminin kalitesini arttırmaktadır. Sonraki yıllarda bu alanda yapılan araştırmalar giderek artmıştır (51).Yapılan çalışmaların birçoğunda, bireylerin Beden Eğitimi dersine yönelik tutumları arasında düzeyli farklar belirlenmiştir.

Luke ve Cope (52)'a göre, Earl ve Stennett ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden ve sağlık eğitimine yönelik olan tutumlarını incelemiş (N=1807) ve birçok öğrencinin beden ve sağlık eğitimini seçerken kız ve erkek öğrencilerin 9. Sınıftan 13. sınıfa doğru çarpıcı bir şekilde azaldığını görmüştür. Öğrencilerin beden ve sağlık eğitimi dersini seçmemeleri, programın bir bölümünden hoşlanmadıklarını (%64), spordan hoşlanmadıklarını (%42), eğlenmediklerini (%40) ve öğretmenden hoşlanmadıklarını (%39) göstermiştir. Fakat, dersi bırakan öğrencilerin %80'i beden ve sağlık eğitimi dersini eğer program ve öğretmende değişiklik sağlanırsa tekrar alacaklarını ifade etmişlerdir. Görülüyor ki, bu iki faktör, öğretmen davranışı ve program içeriği, öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarında diğer faktörlere oranla ana etkiyi yaratmaktadır.

Stewart ve diğ. (67) yaptıkları çalışmada, aynı kenar mahalle bölgesindeki 2 lise ve iki ortaokuldan seçilen 7. ve 12. sınıflar arası 1049 erkek (%49) ve 1081 kız (%51) araştırmaya dahil etmişlerdir. Beden eğitimi ile ilgili 32'si olumlu, 34'ü olumsuz toplam 66 ifadeden oluşan anket uygulanmış ve bu anket fitness gelişimi, yetenek gelişimi, bilişsel ve sosyal gelişim ile ilgili ifadeler içermiştir. Araştırma 26 sonuçlarına göre, ortaokul ve lisede öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin verdikleri cevaplar benzerlik göstermektedir. Her iki grup tarafından beden eğitimindeki gelişim sıraya konulduğunda ilk üç önceliği fitness, yetenek ve sosyal bilgi edinimleri almaktadır.

Luke ve Cope (52)'in belirttiğine göre, Aicinena öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumları üzerine yapılan çalışmaların özetini sunmuş ve olumlu tutum

geliştirmede özel öğretmen davranışlarının önemini vurgulamıştır. Browne (1992), Avustralya’da yaptığı bir çalışmada, onikinci sınıftaki kızların niçin beden eğitimi dersini seçip- seçmediklerini araştırmıştır. Sonuçlar göstermiştir ki, öğrenciler beden eğitimi dersini hem önerilen programdan (%85) hem de beden eğitimi öğretmeninden (%54) hoşlandıkları için seçmişlerdir. Bu çalışma, daha önce yapılan çalışmaları desteklemektedir. Daha önceki çalışmalarda da ilköğretim ikinci kademe öğrencileri, eğer program içeriğine daha çok katılabilir ve daha çeşitli aktiviteler sunulursa beden eğitimi dersini seçmekten memnun olacaklarını belirtmişlerdir (Mikkelson, 1979). Rice (1988)’ın yaptığı çalışmada ise, ilköğretim ikinci kademe öğrencileri program içeriğinin daha çeşitli, eğlenceli ve iyi organize edilmiş olmasını ayrıca öğretmenlerin ise öğrencilerle kişisel olarak ilgilenmesini, ders konularını iyi bilmelerini ve kolay konuşabilecekleri biri olmasını rica etmişlerdir.

Wersch (85) ve Sharples (63) genellikle yaşı küçük çocukların beden eğitimine ilişkin yaşı büyük olanlara göre daha olumlu tutum gösterdiği bulmuştur. Öğrenci tutumunun yaşla ilgisinin araştırıldığı çalışmalarda tutumun sınıf düzeyinin bir fonksiyonu olarak azaldığı bulunmuş, yani sınıf düzeyi arttıkça öğrenci tutumu azalmıştır. Haladyna ve Thomas yaptığı çalışmada 6. sınıftan 8. sınıfa doğru artan sınıf düzeyiyle birlikte beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutumların azaldığını belirlemiştir ve bu azalmanın önemli ölçüde olduğu görülmektedir (35). Silverman ve Subramaniam (64)’in belirttiklerine göre, Butcher ve Hall (1983) beden eğitimine katılan adölesan kızlarda yaptığı 5 yıllık uzunlamasına çalışmada, adölesan kızların yaşları arttıkça fiziksel aktiviteye daha az katıldıklarını gözlemlemişlerdir. Fakat Rice (1988) lise öğrencilerinin büyük çoğunluğunun (%85) beden eğitiminden hoşlandığını açıklamıştır (35).

Krouscas (51) yaptığı çalışmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi programına ilişkin tutumlarını incelemeyi ve öğrencilerinin beden eğitimine karşı olumlu ya da olumsuz tutumlarını ortaya çıkaran programın değişik etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya 348 ilköğretim ikinci kademe öğrencisi katılmıştır. Bulgular göstermiştir ki; beden eğitimine ilişkin olumlu tutumlar altıncı sınıftan sekizinci sınıfa doğru düşüş göstermiştir. Beden eğitimine ilişkin olarak öğrencinin olumlu ya da olumsuz tutuma sahip olmasındaki ana kategoriler program

içeriği, sınıf atmosferi, öğretmen davranışı, kıyafet değiştirme ve kendilik farkındalığıdır.

Yapılan araştırmaların çoğunda öğretmen ve öğrenci cinsiyetlerinin tutumları etkilediği gözlemlenmiştir. Silverman ve Subramaniam (64)'dan aktarılanlara göre Oliver (1982) 419 öğrenci ve 15 öğretmenle yaptığı araştırmada kızların ve erkeklerin tutumlarında ön-testten son-teste bir düşüş tespit etmiştir.

Öğrencilerin tutum ve davranışlarıyla ilgili olarak birçok araştırma yapılmaktadır. Amaç, öğrenciler için beden eğitimi dersini daha verimli hale getirmektir. Bu çalışmalardan bir tanesi de öğrencilerin tutumlarıyla cinsiyetleri arasındaki ilişkidir(79). Hürmeriç ve diğ. (36) belirttiklerine göre Lirgg, kızların kendi cinsleriyle yaptığı beden eğitimi derslerinde daha olumlu görüş belirttikleri ve olumlu deneyimler edindiklerini belirtmiştir. Ayrıca karma beden eğitimi derslerinde kız ve erkek öğrenciler arasında yüksek farklılıklar olduğunu bulmuştur. Bununla birlikte Griffin (1984), kızların karma beden eğitimi derslerinde öğretmenleriyle iletişimlerinin, etkileşimlerinin daha az olduğunu ve becerilerini geliştirmek için daha az fırsat bulabildiklerini belirtmiştir. Ayrıca, erkek öğrenciler başarıyı beceri olarak görürken kızlar elinden geleni yapabilmek olarak tanımlamaktadırlar. Bu da bize kız öğrencilerin beden ve spor etkinliklerinde kendilerine olan güvenin azaldığını böylece spor etkinliklerine karşı oluşabilecek tutumların olumsuz yönde etkilendiğini belirtmektedir. Hutchinson, (1995) çalışmasında bu konuyla ilgili olarak öğrencilerin bu dersteki başarısızlıklarının: erkek öğrencilere göre yeterince efor sarf etmemekten kaynaklandığını, kız öğrencilere göre ise fiziksel becerilerinin yeterli olmamasından kaynaklandığını belirtmiştir.

Treanorve diğ. (80), 466 öğrencinin katıldığı sonbahar döneminde kız erkek karma eğitim, bahar döneminde ise kızların ve erkeklerin ayrı ayrı sınıflarda eğitim gördüğü öğrenci grubu ile bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmada öğrencileri beden eğitimi derslerine karşı görüşlerini, düşündükleri yeteneklerini ve kız erkek karma sınıflar ve ayrı sınıflar hakkında ki tercihlerini ölçmeye yönelik yapılmıştır. Hazırlanan envanterler yıl boyunca yapılan fiziksel aktiviteleri isim vermeksizin değerlendirmeye yöneliktir. Bu araştırmanın sonunda araştırmacılar erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre kendilerini daha yetenekli buldukları ve erkeklerin altıncı sınıftan sekizinci sınıfa

doğru benden eğitimi derslerine karşı ilgisi artarken kız oğrencilerinin ilgilerinin azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca kız oğrencilerin erkeklere göre kendilerini daha şişman olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır.

Flintoff ve Scraton (30) yaptıkları niteliksel çalışmada genç bayanların beden eğitimi ve fiziksel aktiviteye katılıma yönelik olan algı ve tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma için 15 yaşındaki 21 genç kızla grup ve bireysel olarak görüşmeler yapılarak kız oğrencilerin okul içi ve okul dışındaki fiziksel aktiviteye katılım amacını, doğasını ve deneyimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Genç bayanların fiziksel aktiviteye katılımlarında ne kadar bilinçli seçimler yaptıklarını incelemişlerdir. Sonuçlar göstermiştir ki, her ne kadar farklı kızların bireysel seçimlerinde niteliksel farklar ortaya çıksa da, birçoğu kendi cinsleri ile anlaşma yapmışlardır. Kızların beden eğitimi aktivitelerinden katıklarına dair olan yaygın kanının aksine, bu çalışmada kızlar okul dışındaki fiziksel aktiviteye katılım konusunda oldukça yüksek bir dağılım göstermişler ve kendilerini “aktif” olarak tanımlamışlardır. Ayrıca egzersizin sağlık açısından önemi hakkındaki ağdaş sylemlerden olumlu yönde etkilendikleri görülmüştür.

şişko ve Demirhan (72) yaptıkları çalışmada, Ankara'nın merkez ilçelerindeki ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören toplam 2072 öğrencinin tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulmuştur ($p < 0.05$). Bu anlamlı fark lisede öğrenim gören kız oğrencilerin görüşlerinden kaynaklanmıştır. Bu alışma sonucunda ilköğretim ikinci kademedede öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Hürmeriç ve arkadaşlarının (36) yaptıkları çalışmaya, devlet okullarından 306, özel okullardan 224 ğrenci katılmıştır. Çalışmanın amacı 6, 7, ve 8. sınıf ğrencilerinin karma ve aynı cinsiyet gruplarıyla yapılan derslerdeki tutumlarını belirlemektir. Bu alışma sonucunda öğrencilerin beden eğitimi dersini sevdikleri, olumlu davranış sergiledikleri ve erkek öğrencilerin fiziki yönden kendilerine daha çok güvendikleri belirtilmiştir. Ayrıca erkek öğrencilerin kendi cinsleriyle ders işlemeye eğilimli olduğu, kızların ise tercihlerinin farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. Erkek ğrencilerin bu tercihi yapmalarının sebebi, kız öğrencilerin sosyal olmamaları ve aktivitelere daha az katılmalarıdır.

Günümüzde yapılan çalışmaların bazılarında öğrencilerin spora aktif katılıp katılmamaları açısından beden eğitimi dersine karşı tutumlarında anlamlı farklılıklar olup olmadığına bakılmıştır. Kangalgil ve diğ. (42) yaptıkları çalışmada Ankara merkez ilçelerdeki ilköğretim, lise ve üniversitelerde öğrenim görüp spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarını saptamak ve karşılaştırmak amaçlı toplam 2630 öğrencinin katıldığı bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmanın sonucunda erkek öğrencilerin tutum puanları kız öğrencilere göre daha yüksek çıkmış olmasına rağmen her iki cinsiyette de tutum puanlarının ortalaması yüksektir. Öğrenci seviyesi tutum puanlarına bakıldığında yaş ortalamaları büyüdükçe tutum puanlarının arttığı görülmüş sporla uğraşan öğrencilerin yapmayan öğrencilere göre tutum puanlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ancak 8. Sınıf öğrencisi ile lise 1. sınıf öğrencileri arasında tutum puanlarında anlamlı bir fark çıkmamıştır yaşların birbirine yakın olması buna sebep olmuş olabilir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analiz edilmesi üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada imam – hatip ortaokullarında okuyan 5.6.7. ve 8. sınıf öğrencileri ile ortaokullarda okuyan 5.6.7. ve 8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarına bakılıp bazı değişkenlere göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu çalışma betimsel bir çalışma olup araştırmada anket (survey) modeli kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini imam – hatip ortaokullarında ve ortaokullarda okuyan 5. 6. 7. ve 8. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örnekleme ise 2015 – 2016 eğitim öğretim yılında Ankara ili Altındağ ilçesinde bulunan 4 imam – hatip ortaokulu ve Ankara ili Altındağ ilçesinde bulunan 5 ortaokulda okuyan 5. 6. 7. ve 8. sınıflardaki öğrenim gören toplam 1867 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde ise öğrenci tutumlarının ölçülmesi için; Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” (BESTÖ) kullanılmıştır. Bu Likert tipi 5’li dereceleme ölçeği 24 madden oluşur bu maddelerden 12 tanesi olumlu 12 tanesi olumsuz yargılar içerir. Anket maddelerinin incelenmesinde 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 23. maddeler olumlu 1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13, 19, 20, 22, 24. maddeler olumsuz maddeler olduğu görülmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha Güvenirlik katsayısı 0.93, sınıf içi korelasyon katsayısı 0.85, ölçüt geçerliliği katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

Ölçek maddeleri için;

	<u>Olumlu Madde</u>	<u>Olumsuz Madde</u>
<i>Tamamen katılıyorum</i>	5	1
<i>Katılıyorum</i>	4	2
<i>Kararsızım</i>	3	3
<i>Katılmıyorum</i>	2	4
<i>Tamamen katılmıyorum</i>	1	5

Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 120'dir. Sonuçta 1-24 puan en olumsuz tutumu, 25-48 puan olumsuz tutumu, 49-72 puan nötr tutumu, 73-94 puan olumlu tutumu, 95-120 puan en olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçekten elde edilebilecek puanları yorumlamanın bir diğer yolu da yanıtlayıcı tarafından işaretlenen cümlelerin madde puanlarının toplamının madde sayısına bölünmesidir. Bu yolla elde edilecek istatistik 1 ile 5 arasında olacaktır. Bunlardan 1- 3 arasında olanlar olumsuz, 3-5 arasında olanlar olumlu tutum gösterecektir (22).

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın örneklemini oluşturan Ankara Altındağ ilçesine bağlı aşağıdaki tabloda isimleri verilmiş olan 5 ortaokulda ve 4 imam- hatip ortaokulunda öğrenim gören beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine araştırmanın amacı araştırmacı tarafından anlatılmış, bu bağlamda Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği tanıtılmış, öğrencilerden maddeleri dikkatli bir şekilde okuyarak kendilerini ifade eden seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Elde edilen anketler incelenerek bir maddeye birden çok tutumun belirtildiğini gördüğümüz anketler araştırmanın dışında tutulmuştur. 1898 anketten 31 tanesi iptal edilerek değerlendirmeye 1867 anket alınmıştır.

Tablo 3.1: Araştırmaya katılan imam – hatip ortaokulları ve ortaokullar

	Okul İsimleri
<u>İman –Hatip Ortaokulları</u>	Veysel Tiryaki İmam – Hatip Ortaokulu Akşemsettin İmam – Hatip Ortaokulu Mehmet Akif Ersoy İmam – Hatip Ortaokulu Hacı Bayram İmam – Hatip Ortaokulu
<u>Ortaokullar</u>	Ertuğrul Gazi Ortaokulu Karapürçek Ortaokulu Halil Kut Ortaokulu Şehitler Ortaokulu Şehit Muzaffer Aydoğdu Ortaokulu

3.5. Verileri Analizi

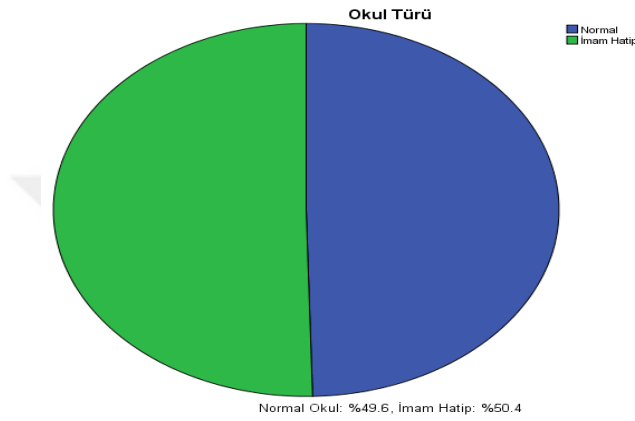
Verilerin analizinde SPSS (16) İstatistik programından yararlanılmış ve anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ alınmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediklerini belirlemek için Kolmogorov-Smirnov testi yapıldı. Verilerin parametrik dağılım göstermediği belirlendi ve bu sebeple parametrik olmayan analiz yöntemleri kullanıldı. Katılımcıların demografik özellikleri ile ankete verdikleri cevapların yüzdeler dağılımlarının belirlenmesinde frekans analizi; iki değişken ile beden eğitim dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılmasında normallik testinden sonra $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde bağımsız iki grup için Mann Whitney U testi, 3 ve üzeri gruplarda ise Kruskal-Wallis testi yapıldı.

4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Genel Özellikleri

4.1.1. Okul Türüne Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

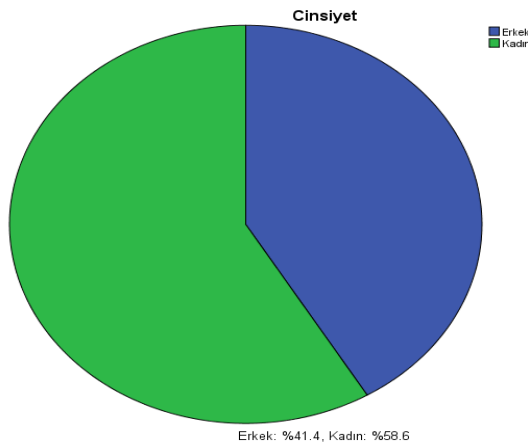
Katılımcıların okul türüne göre dağılımlarına bakıldığında % 49.6'sının (n=926) Normal Okul ve % 50.4'ünün ise (n=941) İmam Hatip okullarında öğrenim gördüğü belirlenmiştir. (Bkz. Grafik 4.1, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları)

Grafik 4.1: Okul türüne göre katılımcıların dağılımı.

4.1.2. Cinsiyet Türüne Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

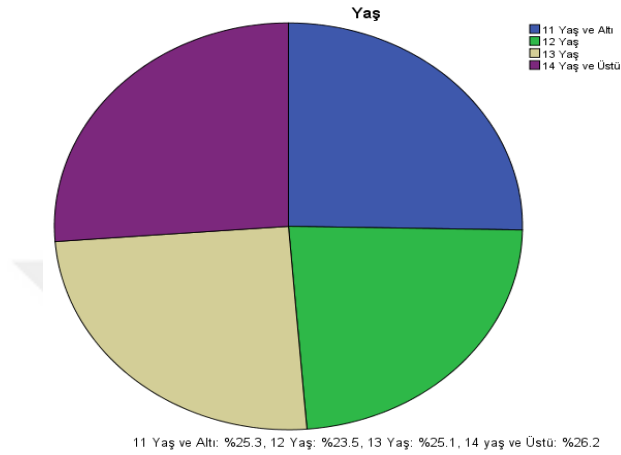
Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında % 41.4'ünün (n=773) Erkek, % 58.6'sinin (n= 1094) ise Kadın olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.2, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.2: Cinsiyet türüne göre katılımcıların dağılımı.

4.1.3. Yaşlarına Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

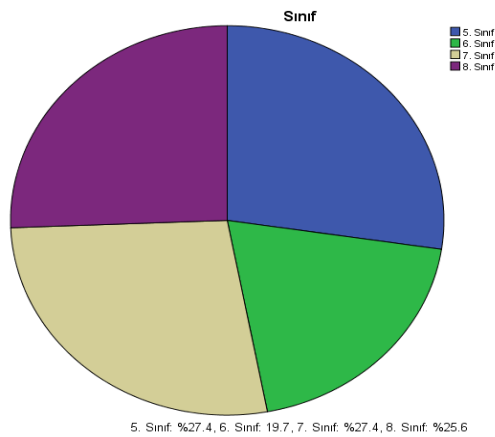
Katılımcıların yaşlarına göre dağılımlarına bakıldığında % 25.3'ünün (n=472) 11 yaş ve altı, % 23.5'inin (n=438) 12 yaş, % 25.1 'inin (n=468) 13 yaş ve %26.2'sinin (n=489) 14 yaş ve üstünde olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.3, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.3: Yaşa göre katılımcıların dağılımı.

4.1.4. Sınıflarına Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

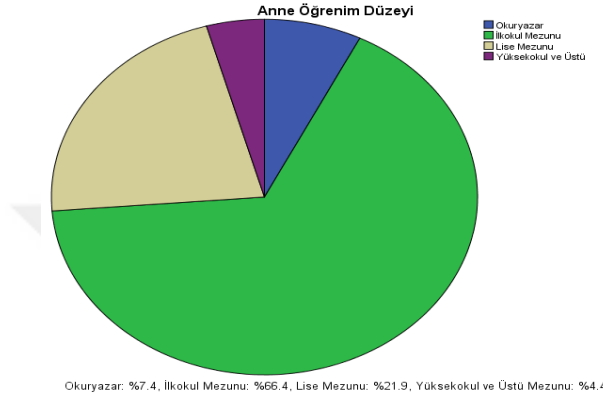
Katılımcıların sınıflarına göre dağılımlarına bakıldığında % 227.4'ünün (n=511) 5. Sınıf, % 19.7 'sinin (n=367) 6. Sınıf, % 27.4'ünün (n=511) 7. Sınıf ve % 25.6'sının (n=478) ise 8. Sınıf olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.4, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.4: Sınıflarına göre katılımcıların dağılımı.

4.1.5. Anne Öğrenim Düzeyine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

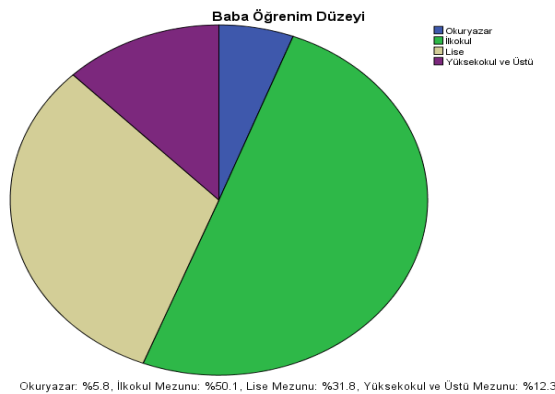
Katılımcıların anne öğrenim düzeyine göre dağılımlarına bakıldığında % 7.4'ünün (n=138) Okuryazar olduğu, % 66.4'ünün (n=1239) ilkokul mezunu olduğu, % 21.9'unun (n=408) Lise mezunu olduğu ve % 4.4'ünün (n=82) Yüksekokul ve üstü bir öğrenim kurumundan mezun olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.5, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.5: Anne öğrenim düzeyine göre katılımcıların dağılımı.

4.1.6. Baba Öğrenim Düzeyine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

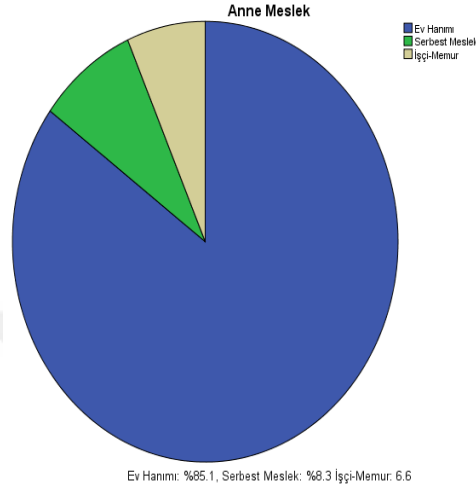
Katılımcıların baba öğrenim düzeyine göre dağılımlarına bakıldığında % 5.8'inin (n=108) Okuryazar olduğu, % 50.1'inin (n=936) ilkokul mezunu olduğu, % 31.8'inin (n=593) Lise mezunu olduğu ve % 12.3'ünün (n=230) Yüksekokul ve üstü bir öğrenim kurumundan mezun olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.6, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.6: Baba öğrenim düzeyine göre katılımcıların dağılımı.

4.1.7. Anne Mesleğine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

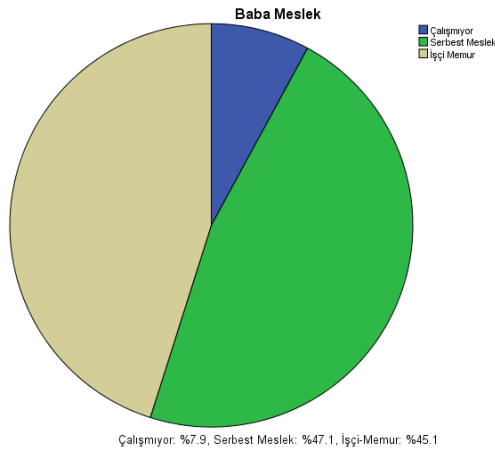
Katılımcıların Anne mesleğine göre dağılımlarına bakıldığında % 85.1'inin (n=1589) "Ev Hanımı", % 8.3'ünün (n=155) "Serbest Meslek" ve %6.6'sının (n=123) "İşçi-Memur" olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.7, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.7: Anne mesleğine göre katılımcıların dağılımı.

4.1.8. Baba Mesleğine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

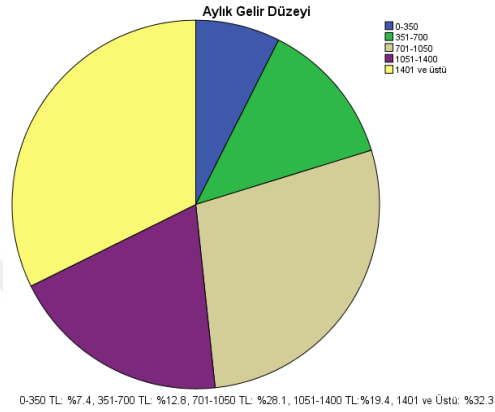
Katılımcıların Baba mesleğine göre dağılımlarına bakıldığında % 7.9'unun (n=148) "Çalışmadığı", % 47'sinin (n=877) "Serbest Meslek" ve %45.1'inin (n=842) "İşçi-Memur" olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 8, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.8: Baba mesleğine göre katılımcıların dağılımı.

4.1.9. Aylık Gelir Düzeyine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

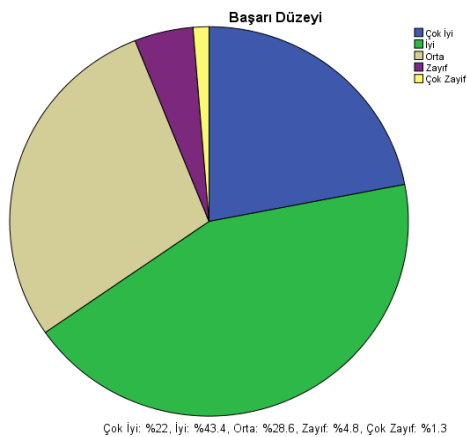
Katılımcıların aylık gelir düzeyine göre dağılımlarına bakıldığında % 7.4'ünün (n=139) “0-350 TL”, % 12.8'inin (n=239) “351-700 TL”, %28.1'inin (n=524) “701-1050 TL”, %19.4'ünün (n=362) “1051-1400 TL” ve %32.3'ünün (n=603) “1401 TL ve Üstü” olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.9, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.9: Aylık gelir düzeyine göre katılımcıların dağılımı.

4.1.10. Okul Başarı Durumuna Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

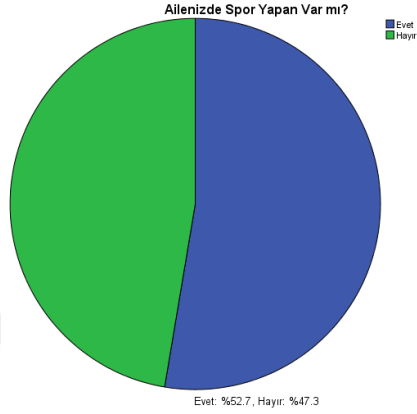
Katılımcıların okul başarı durumuna göre dağılımlarına bakıldığında % 22'sinin (n=410) “Çok İyi”, % 43.4'ünün (n=810) “İyi”, %28.6'sının (n=534) “Orta”, %4.8'inin (n=89) “Zayıf” ve %1.3'ünün (n=24) “Çok Zayıf” olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.10, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.10: Okul başarı durumuna göre katılımcıların dağılımı.

4.1.11. Ailede Spor Yapan Durumuna Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

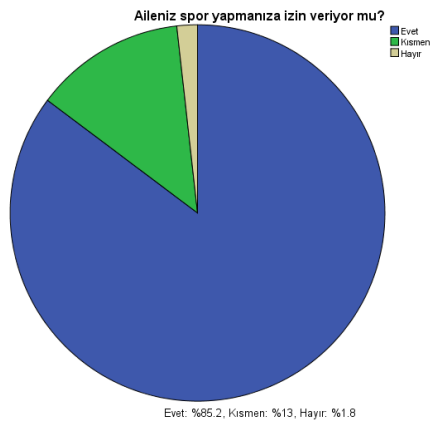
Katılımcıların ailelerinde spor yapan olma durumuna göre dağılımlarına bakıldığında % 52.7'sinin (n=983) "Evet" ve % 47.3'ünün (n=884) "Hayır", cevabını verdiği görülmektedir (Bkz. Grafik 4.11, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.11: Ailede spor yapan durumuna göre katılımcıların dağılımı.

4.1.12. Ailenin Spor Yapmaya İzin Verme Durumuna Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

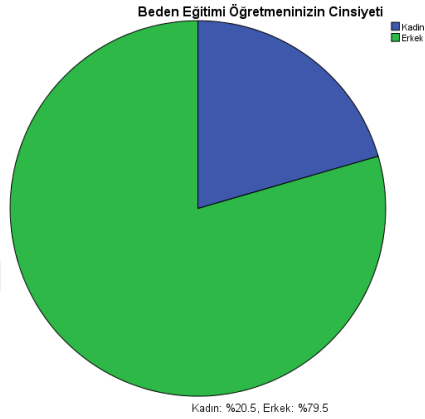
Katılımcıların ailelerinin spor yapmaya izin verme durumuna göre dağılımlarına bakıldığında %85.2'sinin (n=1591) "Evet", %13'ünün (n=243) "Kısmen" ve % 1.8'inin (n=33) "Hayır", cevabını verdiği görülmektedir (Bkz. Grafik 4.12, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.12: Ailenin spor yapmaya izin verme durumuna göre katılımcıların dağılımı.

4.1.13. Katılımcıların Öğretmeninin Cinsiyetine Göre Katılımcıların Genel Özellikleri

Katılımcıların öğretmeninin cinsiyetine göre dağılımlarına bakıldığında %20.5'inin (n=383) "Kadın" ve %79.5'inin (n=1484) "Erkek" olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik 4.13, Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Grafik 4.13: Katılımcıların öğretmeninin cinsiyetine göre katılımcıların dağılımı.

4.2. Hipotez 1: Katılımcıların Okul Türlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile "Okul Türü" arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Mann Whitney U testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Okul Türüne" göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Hipotez 1 kabul edilmiştir. (Bkz., Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.1: Katılımcıların okul türlerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Okul Türü	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	Mann Whitney U	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Normal	926	941.51	871842.5	425946.5	.472
	İmam Hatip	938	923.60	866337.5		

4.3. Hipotez 2: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Cinsiyet” arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Mann Whitney U testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Cinsiyetlerine” göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 2 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.2: Katılımcıların cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçekler	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	Mann Whitney U	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Kadın	383	987.40	378176.0	262583.0	.025
	Erkek	1481	918.30	136000.4		

4.4. Hipotez 3: Katılımcıların Sınıflarına Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Sınıf” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Sınıf” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 3 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.3: Katılımcıların sınıflarına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Sınıf	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	5. Sınıf	511	6.512	1.14456	21.128	.000
	6. Sınıf	364				
	7. Sınıf	511				
	8. Sınıf	478				

4.5. Hipotez 4: Katılımcıların Okul Başarı Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Okul Başarı Düzeyi” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha= 0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Okul Başarı” düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 4 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.4: Katılımcıların okul başarı düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Başarı Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Çok İyi	409	2.200	.87880	43.207	.000
	İyi	809				
	Orta	533				
	Zayıf	89				
	Çok Zayıf	24				

4.6. Hipotez 5: Katılımcıların Anne Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Anne Eğitim Düzeyi” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha= 0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Anne Eğitim” düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Hipotez 5 kabul edilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.5: Katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Anne Öğrenim	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Okuryazar	138	2.232	.64367	4.630	.201
	İlkokul M.	1237				
	Lise M.	407				
	Yüksekokul ve Üstü	82				

4.7. Hipotez 6: Katılımcıların Baba Eğitim Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Baba Eğitim Düzeyi” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Baba Eğitim” düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 6 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.6: Katılımcıların baba eğitim düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Baba Öğrenim	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Okuryazar	108	2.506	.78254	22.428	.000
	İlkokul M.	934				
	Lise M.	592				
	Yüksekokul ve Üstü	230				

4.8. Hipotez 7: Katılımcıların Anne Mesleklerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Anne Mesleği” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Anne Mesleği” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 7 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.7: Katılımcıların anne mesleğine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Anne Meslek	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Ev Hanımı	1587	1.214	.54825	15.847	.000
	Serbest Meslek	155				
	İşçi-Memur	122				

4.9. Hipotez 8: Katılımcıların Baba Mesleklerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Baba Mesleği” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Baba Mesleği” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 8 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.8: Katılımcıların baba mesleğine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Baba Meslek	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Çalışmıyor	148	2.371	.62634	19.613	.000
	Serbest Meslek	876				
	İşçi-Memur	840				

4.10. Hipotez 9: Katılımcıların Gelir Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Gelir Düzeyi” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Gelir Düzeyi” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 9 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.9: Katılımcıların gelir düzeyine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Gelir Düzeyi	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	0-350TL	139	3.5629	1.26316	20.607	.000
	351-700TL	239				
	701-1050TL	524				
	1051-1400TL	360				
	1401TL ve Üstü	602				

4.11. Hipotez 10: Katılımcıların Ailelerinin Spor Yapmaya İzin Verme Düzeylerine Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Spor Yapmaya İzin Verme” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup olmadığını araştırmak için $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Spor Yapmaya İzin Verme” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 10 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.10: Katılımcıların ailelerinin spor yapmaya izin verme durumlarına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçek	Spor Yapma İzin Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	X ²	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Evet	1588	1.1655	.41660	11.325	.003
	Kısmen	243				
	Hayır	33				

4.12. Hipotez 11: Katılımcıların Ailelerinde Spor Yapan Olmasına Göre Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Puanları

Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği ile “Aile İçinde Spor Yapan Bulunup Bulunmadığı” değişkeni arasında anlamlı bir fark olup

olmadığını araştırmak için $\alpha= 0.05$ anlamlılık düzeyinde Mann Whitney U testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Aile İçinde Spor Yapan Bulunup Bulunmadığı” değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Hipotez 11 reddedilmiştir. (Bkz.Ek 3 İstatistik Test Sonuçları).

Tablo 4.11: Katılımcıların ailelerinin içinde spor yapan bulunup bulunmamasına göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum puanları

Ölçekler	Ailede Spor Yapma Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	Mann Whitney U	P
Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği	Evet	982	972.89	955382.0	393395.0	.001
	Hayır	882	887.53	782798.0		

5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu çalışmanın amacı, imam – hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derslerine ilişkin tutumlarını karşılaştırmaktır. Bu kapsamda Ankara Altındağ İlçesinde bulunan 4 imam – hatip ortaokulu ve 5 ortaokulda öğrenim gören 1867 öğrencinin ‘Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği’ ne verdikleri cevaplar esas alınarak değerlendirilmiştir.

Değerlendirmeler sonunda katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde normal okullarda öğrenim gören öğrenciler ile imam – hatip okullarında öğrenim gören öğrencilerin sayılarının birbirine yakın olduğu, katılan erkek öğrencilerin sayısının kız öğrencilerden daha fazla olduğu, yaş ve sınıf dağılımlarına bakıldığında 11 yaş 6. öğrencilerinin yüzdesinin diğerlerine göre biraz daha düşük olduğu, anne ve baba öğrenim durumlarının yarıdan fazlasının ilkökul mezunu düzeyinde olduğu, annelerin büyük çoğunluğunun ev hanımı, babalarının çoğunun da işçi-memur ya da serbest meslek yapıyor olduğu, çoğunun aylık gelirlerinin 1401 ve üzeri olduğu ve okul başarı durumlarının iyi olduğu, ailesinde spor yapan öğrencilerin çoğunlukta olduğu ve önemli çoğunluğun ailesinin spor yapmalarına izin verdiği sonuçları elde edilmiştir.

Hipotez 1: Katılımcıların okul türlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 2’ ye göre normal okullarda öğrenim gören öğrenciler ile imam – hatip okullarında öğrenim gören öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ve iki okul türünde de öğrenim gören öğrencilerin tutum ortalamalarına bakıldığında tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir.

Güllü (32)’ de Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin tutumlarını incelediği araştırma sonuçlarında öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının genellikle olumlu olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlar çalışma sonuçlarımız ile benzerlik göstermektedir.

Hipotez 2: Katılımcıların cinsiyetlerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 3’e göre cinsiyetler arası anlamlı farklılık olduğu görülmüş sıra ortalamalarına bakıldığında erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Hünük'ün Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarını inceldiği çalışmasında cinsiyete göre tutum puanları ortalamalarına bakıldığında anlamlı fark gözlenmiş ve erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir(35). Bu çalışmanın bulguları çalışmamız ile paralellik göstermektedir.

Altay ve Özdemir (3)'in Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. Kademesinde öğrenim gören 4. Ve 5. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını karşılaştırdıkları araştırmalarında öğrencilerinin cinsiyetlerine göre tutum puanlarının ortalamalarına bakıldığında çalışmamızı destekler nitelikte cinsiyetler arası anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Kangalgil ve diğ., Ankara'nın merkez ilçelerinde ilköğretim, lise ve üniversite düzeyinde öğrenim gören öğrencilerden spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını saptamak amacı ile 2630 öğrencinin katıldığı araştırma sonuçlarına bakıldığında erkek öğrencilerin tutum puanlarının kız öğrencilere oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu çalışma da bizim yapmış olduğumuz çalışmayı destekler niteliktedir.

Hipotez 3: Katılımcıların sınıflarına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 4'e göre sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur. Bu farkın 6. sınıfların ortalamasının diğer sınıfların ortalamasından daha yüksek olduğundan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. 6. sınıfları ortalama puanlarına göre 7. daha sonra 5.ve son olarak 8. sınıfların takip etti görülmüştür.

Hünük (35)' ün araştırma sonuçlarına göre; ilköğretim 6. 7. ve 8. sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmiştir. Öğrencilerin tutum puanlarının sınıf yükseldikçe düştüğü gözlenmiştir. Bu çalışmada sınıflar arası anlamlı fark bulunması çalışmamız ile paralellik gösterse de sınıflara göre tutum puanı ortalamaları yönünden bulgularımız farklılıklar göstermektedir. Bu farklılığın ise 4+4+4 eğitim sistemine geçilmesi ile 5. sınıfların ortaokula adaptasyon sıkıntısı yaşamalarına bağlı olduğu düşünülmektedir.

Altay ve Özdemir (3)' in araştırma sonuçlarına göre de öğrencilerin tutum puan ortalamalarında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur.

Hipotez 4: Katılımcıların okul başarı düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 5'e göre başarı düzeylerine göre anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklılığın başarı düzeyleri iyi ve çok iyi olan öğrencilerden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Araştırmamızın sonuçlarına göre sıra ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin başarı düzeyi arttıkça beden eğitimi dersine karşı daha olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir.

Çetin'in orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı ilişkin tutumlarının karşılaştırılması adlı çalışmada öğrencilerin başarı düzeylerine bakıldığında çalışmamız ile paralel olarak başarı düzeyi arttıkça tutum puanlarının da arttığı görülmüştür (32). Bu çalışma çalışmamızı destekler niteliktedir.

Hipotez 5: Katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 6'ya göre anlamlı bir fark görülememiştir. Çıkan sonuçlara göre öğrencilerin anne eğitim düzeylerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarını etkilemediği görülmektedir.

Hipotez 6: Katılımcıların baba eğitim düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 7'ye göre anlamlı fark görülmüştür. Bu farklılığın babası yüksekokul ve üstü mezun olanlardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Katılımcılara ait bulgular incelendiğinde babalarının eğitim düzeyi arttıkça beden eğitimi ve spora karşı tutumlarında daha belirgin ve yüksek fark görülmektedir.

Gürbüz'ün ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi konulu çalışma sonuçlarına göre babalarının eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmamış bununla beraber tutum ortalamalarına bakıldığında da babalarının eğitim düzeyi arttıkça beden eğitimi ve spora karşı tutumlarında azalma görülmektedir (33). Bu çalışma sonuçları çalışmamız ile tezatlık göstermektedir.

Hipotez 7: Katılımcıların anne mesleklerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 8'e göre anlamlı fark görülmektedir. Bu farkın anne mesleğinin işçi ve memur olanlardan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Gelir seviyesinin artması ile beden eğitimi ve spor dersine karşı olumlu tutumun arttığı görülmektedir. Toplumumuzda spora, sanata ve kültürel aktivitelere kıymet verilmesi

insanların refah seviyesi ile doğru orantılı olduğu bilinen bir gerçektir ve çalışma sonuçlarımızda bunu göstermektedir.

Hipotez 8: Katılımcıların baba mesleklerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 9'e göre anlamlı fark görülmektedir. Bu farkın baba mesleğinin işçi ve memur olanlardan kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bu sonuç yukarıda ki 7. hipotezin sonucu ile de paralellik göstermektedir.

Gürbüz'ün belirttiğine göre Gary ve Dauklarınvid'in çocukların aktiviteye ilişkin tutumlarını ve beden eğitimi algılarını tespit etmeye yönelik araştırmalarında beden eğitimi karşı tutumlarında sosyal ve ekonomik seviyelerine göre anlamlı farka rastlamamıştır (33). Bu araştırmanın sonuçları araştırmamız ile tezatlık göstermektedir

Hipotez 9: Katılımcıların gelir düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 10'a göre anlamlı fark görülmektedir. Araştırma verileri incelendiğinde bu farkın gelir düzeyleri 1051-1400 arasında olanlardan kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Gürbüz'ün ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi konulu çalışma sonuçlarına göre ise katılımcıların gelir düzeylerine göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarında anlamlı fark görülmemiştir.

Gary ve David' in çocukların aktiviteye ilişkin tutumlarını ve beden eğitimi algılarını tespit etmeye yönelik çalışmalarında ise sosyal-ekonomik seviyelerine göre fark bulunmamıştır. Bu iki çalışmanın sonuçları çalışmamızla örtüşmemektedir (33).

Hipotez 10: Katılımcıların ailelerinin spor yapmaya izin verme durumuna göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 11'e göre anlamlı fark görülmektedir. Bu farkın spor yapmaya izin vermede evet diyenlerden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Pek çok araştırma anne babanın tutuları ile çocuklarının tutumları arasında yüksek bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmalar göstermektedir ki kişilerin edindikleri tutumların kaynağı kendi deneyimlerinden çok anne babalarının sahip olduğu tutumları benimsemeleridir. Örneğin ilköğretim çocukları bir konu

hakkındaki tutumlarını ifade ederken sık sık anne ve babalarından söz ederek tutumlarını açıklamaya çalışırlar (25).

Araştırmamızın bulguları da anne babalarının spor yapmalarına evet diyerek desteklediği öğrencilerin tutumlarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Hipotez 11: Katılımcıların ailelerinde spor yapan olmasına göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde tablo 12'ye göre anlamlı fark görülmektedir. Bu farkın aile içinde spor yapanların bulunmasından kaynaklı olduğu düşünülmekte. Bu hipotezin sonucu 10. hipotez sonucumuz ile paralellik göstererek onu desteklemektedir.

5.2. Sonuç

Bu çalışma imam – hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine karşı tutumları ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumları arasında farklı değişkenler açısından anlamlı farklılıklar olup olmadığını araştırmaktır.

Araştırmanın bulgularına göre imam – hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler ile ortaokullarda öğrenim gören öğrencilerin arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ve iki okul türünde de öğrenim gören öğrencilerin tutum ortalamalarına bakıldığında beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin puanları incelendiğinde okul türüne göre ve anne eğitim düzeyine göre bakıldığında anlamlı farka rastlanmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyete göre, sınıf değişkenine göre, okul başarı düzeylerine göre, baba eğitim düzeyine göre, anne ve baba mesleklerine göre, gelir düzeylerine göre, ailelerinin spor yapmaya izin verip vermemesine göre ve aile içinde spor yapanların olup olmamasına göre değişkenlere bakıldığında ise anlamlı fark görülmektedir ($p>0,05$).

Sonuç olarak haftalık 1 ders saati beden eğitimi ve spor dersine katılan imam – hatip ortaokulu öğrencileri ile haftalık 2 ders saati beden eğitimi ve spor dersine katılan ortaokul öğrencilerinin derse karşı tutumlarının aynı ve olumlu olması ortaokul çağı öğrencilerinin eğilimleri ve ilgileri ne yönde olursa olsun beden eğitimi ve spor derse karşı ilgisinin yüksek olduğunu gösterir.

5.3. Öneriler

1. Bu ve buna benzer çalışmalar başta beden eğitimi ve spor dersi öğretmenleri olmak üzere ilgili kurumlarca programların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarında öğrenci tutum ve yaklaşımları konusunda ipuçları sağlayabilir.
2. Araştırmada kullanılan “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” farklı illerde ve öğrenci grupları üzerinde de uygulanarak karşılaştırma yapılabilmektedir.
3. Ölçek uygulanırken farklı yöntemler, teknolojiler vb. değişkenler kullanılarak işlenen beden eğitimi derslerindeki duyuşsal öğelerin kazanımına ilişkin ipuçları elde edilebilir.
4. Milli Eğitim ders programları hazırlanırken beden eğitimi ders saatleri artırılarak öğrencilerin daha fazla fiziksel aktivite içinde bulunmaları sağlanabilir.
5. Ebeveynlerin beden eğitimi ve spor derslerinin önemini hakkında bilgilenebileceği ortamlar hazırlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Akın, F. (2002). “İlköğretim 4.5.6.7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli
2. Akandere, M., Özyalvaç, N.T., Duman, S. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 24.
3. Altay, F, Özdemir, Z. (2006). “Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim 1. Kademesinde Öğrenim Gören 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması”. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi*. 3–5 Kasım, Muğla Üniversitesi. Nobel Yayın Dağıtım. Muğla.
4. Aracı, H. (2001). *Öğretmen ve Öğrenciler için Okullarda Beden Eğitimi*. Nobel Yayınları. Ankara.
5. Arkonaç, S. A. (1998). *Sosyal Psikoloji*. Alfa Basım, İstanbul.
6. Aslan, Y. (2008). *Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Birinci Kademe Beden Eğitimi Ders Programlarına ve Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri ve Teknolojisi Programı. Ankara.
7. Astrand,P., Kocre,R. (1986) *Texbook of Work Physiology*, Thirt Education s. 373-374, Newyork.
8. Aşçı , F.T., Gökmen, H., Tiryaki, G., Öner, U., (1993). Liseli Erkek Sporcuların ve Sporcu Olmayanların Benlik Kavramları. *Spor Bilimleri Dergisi*. (4) s. 34-35.
9. Başaran, i. E. (1991). *Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri*. (On ikinci Baskı). Kadioğlu Matbaası. Ankara.
10. Başaran, Ş.E. (1996). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Yargıç Matbaası.
11. Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul Üniversitesi Yayınları İşletme Fakültesi Yayınları.
12. Baysal, A. C. ve Tekarslan, E. (1996). *İşletmeler için Davranış Bilimleri*. (İkinci Baskı). İstanbul: Avcıol Basım-Yayın.
13. Boorman, P., Bellew, B. (2001). *Physical Education*. Warwickshire: Scholastic LTD.

14. Broadmann, D. (1984). *Sportunterricht Und Scholsport*, Klinkhardt.
15. Bouchard C, Shephard R.J. (1994). *Physical Activity, Fitness, and Health: the Model and Key Concepts*. Physical Activity, Fitness, and Health. (Ed. Bouchard C, Shephard RJ, Stephens T,)’da, Champaign, Ill, USA: Human Kinetics,: s. 77–88. 1994.
16. Burgeson, C. R., Wechsler, H., Brener, N. D., Young, J.C., Spain, C.G. (2001). Physical Education and Activity: Results from the School Health Policies and Programs Study 2000. *Journal of School Health*, 71, 279-293.
17. Clarke H. H. (1971). *Basic Understanding of Physical Fitness*. Physical Fitness Research Digest; Series 1, no. 122. Centers for Disease Control and Prevention. GSHS.
18. Caspersen, C. J. , Powell, K. E., Christenson, G. M. (1985). Physical Activity, Exercise, and Physical Fitness: Definitions and Distinctions for Health-Related Research. *Public Health Reports*, 100, 126-131.
19. Çolakoğlu FF, Karacan S. (2006). Genç Bayanlar ile Orta Yaş Bayanlarda Aerobik Egzersizin Bazı Fizyolojik Parametrelere Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Mart, s. 277- 284.
20. Demirhan, G. (2003). “Kültür, Eğitim, Spor, Felsefe ve Spor Eğitimi İlişkisi”. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu. Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt 14, sayı 2) Ankara
21. Demirhan, G. (2005). “Beden Eğitimi; Bir Gelenek mi, Gereksinim mi?”. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu. Spor Bilimleri Dergisi*. Cilt 16, sayı 1. Ankara
22. Demirhan, G. & Altay, F. (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, s. 9-20.
23. Demirhan, G., Çamur, H. (2000). “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları”. *I. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi*. (2.Cilt). Yıldırım, Đ. (Ed.) 26-27 Mayıs, Ankara.
24. Demirhan, G., Koca, C., (2004). “An Examination Of High School Students’ Attitudes Toward Physical Education With Regard To Sex and Sport Participation, Perceptual and Motor Skills”, 98, 754-758

25. Doğan, N. (2011). *Niğe İlinde Bulunan Farklı Statüdeki Liselerde Eğitim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumları Ve Fiziksel Uygunluk Düzeylerinin Araştırılması*. Niğe Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğe.
26. Ekici, S., Bayraktar, A., Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. Cilt:8 Sayı:1
27. Erturan İlker, A.G. (2010). *Farklı Motivasyonel İklimlere Göre İşlenen beden Eğitimi Derslerinin Öğrencilerin Başarı Hedefleri, Motivasyonel Stratejileri ve Beden Eğitime İlişkin Tutumları Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri ve Teknoloji Programı. Ankara
28. Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Hacettepe Üniversitesi Basım Evi. Ankara.
29. Fidan, N., Erden. M.(1998). *Eğitime Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınevi
30. Flintoff. A., Scraton. S. (2001). “Stepping Đnto Active Leisure? Young Women’s Perceptions of Active Lifestyles and Their Experiences of School Physical Education”. *Sport, Education and Society*. Vol. 6, No: 1, pp. 5-21,
31. Gallahue, D.L., Donnelly, F.C. (2003). *Developmental Physical Education for All Children*. Human Kinetics, Champaign, IL.
32. Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Derslerine İlişkin Tutumlarının Araştırılması*, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi, Ankara.
33. Gürbüz, A. (2011). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi*. Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla Üniversitesi, Muğla.
34. Hotaman, D. (1995). *Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
35. Hünük, D. (2006). *Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi,*

Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

36. Hürmeriç, I., Saraç, L., Koçak, S. Karma ve Aynı Cinsiyet Gruplarında İşlenen Beden Eğitimi Derslerine Karşı İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Tutumları. *10. ICHPER. SD & 8.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. Kemer/Antalya, 2004.
37. İnceoglu, M. (2000). *Tutum- Algı- İletişim*. (Üçüncü Baskı). Ankara: İmaj Yayıncılık.
38. Jones, M.B. (1999). *The Attidute of Lutheran Elementary Classroom Teachers on the Role of Physical Education*. Yayımlanmamış Doktora Tezi: Saint Louis Üniversitesi. 1999.
39. Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları.
40. Kağıtçıbaşı, Ç. (1979). *İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Cem Ofset.43. Kalaycı, S. Faktör Analizi. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. (Ed. Kalaycı, S.)'da. Ankara: Asil Yayın Dağıtım LTD. STĐ. 2006.
41. Kale, R, Erşen, E. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*. Nobel Yayıncılık. Ankara.
42. Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G. (2004). Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Beden Eğitime İlişkin Tutumları. (Sözel Bildiri) *10. Ichper.Sd ve 8.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* Kemer/Antalya.
43. Kangalgil, M. Dönmez, B. (2003). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri (Sivas Örneği). *Milli Eğitim Dergisi*. 159. 20-24. 2003.
44. Karangil M., Hünük D., Demirhan G. (2006). İlköğretim, Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 48-57
45. Kenyon, G.S., Loy, J.W. (1965). *Toward a Sociology of Sport* .NY: Johperd.
46. Koca, C. & Demirhan, G. (2004). *An Examination Of High School Students' Attitudes Toward Physical Education With Regard To Sex And Sport Participation*. *Percept Motor Skill*, s.754-758.

47. Koca, C., Aşçı, F. H., Demirhan, G. (2005). “Attitudes Toward Physical Education and Class Preferences of Turkish Adolescents in Terms of School Gender Composition. *Adolescence*”. Summer. 40, 158.
48. Koca, C., Aşçı, F. H. (2006). “An Examination of Self-Presentational Concern of Turkish Adolescents: An Example of Physical Education Setting. *Adolescence*”, Vol. 41, No. 161, Libra Publishers,
49. Koca C, Aşçı F.H.(2002). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitime Yönelik Tutumları ve Atletik Yeterlik Düzeyleri. 7. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. 27-29 Ekim Antalya.
50. Koçak, S., Kirazcı, S. (1997). “Beden Eğitime Karşı Geliştirilen Tutumlarda Cinsiyet Belirli Bir Unsur mudur”? I. *Uluslararası Spor psikolojisi Sempozyumu*. 10–12 Ekim. Mersin.
51. Krousas, J. A.(1999). ‘Middle School Students Attitudes Toward a Physical Education Program. Doctoral dissertation. Virginia Polytechnic Institute and State University, Virginia, from <http://www.scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-052099-171214/unrestricted/DISS.PDF>.
52. Luke, M., Cope, D. (1999). *Student Attitudes Toward Teacher Behavior and Program Content in School Physical Education. The Physical Educator*. Volume: 51, Issue: 2, 1999
53. Malina, R.M., Katzmarzyk, P.T. (2006). *Physical Activity and Fitness in an International Growth Standard for Preadolescent and Adolescent Children*. Food and Nutrition Bulletin, vol. 27, no. 4 (supplement): 295-313. 2006.
54. MEB (Milli Eğitim Bakanlığı).(2000) . *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışmalar Rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
55. Morgan, P., Bourke, S., Thompson, K. (2001). *The Influence of Personal School Physical Education Experiences on Non-Specialist Teachers’ Attitudes and Beliefs About Physical Education*. The Annual Conference of the Australian Association for Research in Education. Newcastle Üniversitesi. Aralık.
56. Nartgün, Z.(2002). *Aynı Tutumu Ölçmeye Yönelik Likert Tipi Ölçek ile Metrik Ölçeğin Madde ve Ölçek Özelliklerinin Klasik Test Kuramı ve Örtük Özellikler*

- Kuramına Göre İncelenmesi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
57. Oruç, M. (1993). *İlköğretim Okulu II. Kademe Öğrencilerinin Fen Tutumları ile Fen Başarıları Arasındaki İlişki*. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bilim Uzmanlığı Tezi.
58. Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Bağırhan Yayinevi. Ankara
59. Öztürk, Ümit. (1983). *Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi*. Kaya Yayıncılık. Eskişehir.
60. Özer, D. ve Aktop, A. (2003). İlköğretim Öğrencileri için Hazırlanmış Bir Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin Adaptasyonu. *Spor Bilimleri Dergisi*. 14 (2), 67-82.
61. Pehlivan, Z., Dönmez, B., Yasat, H. (2003) “Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Derslerine Yönelik Tutum ve Görüşleri”. *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı*. Yıldırım, İ. (Ed.). 10–11 Ekim. Gazi Üniversitesi. Ankara.
62. Roxane, R.J., Gregory, J.W., Miguel, A.C., Daniel, W.R., Elizabeth, N., Larry, D.H.Safrit, M. J. (1990). *Introduction To Measurement in Physical Education And Exercise Science*. Times Mirror/ Mosby College Publishing. Second Edition. P: 550-557.
63. Sharples, D. (1969). Children’s Attitudes Towards Junior School Activities. *British Journal of Education Psychology*. 39, 72-77.
64. Silverman, S., Subramaniam, P.R. (1999). Student Attitude Toward Physical Education and Physical Activity: A Review of Measurement Issues and Outcomes. *Journal of Teaching in Physical Education*. Volume:19, Number:1.
65. Silverman, S. and Scrabis, K.A. (2004). A Review of Research on Instructional Theory in Physical Education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41, (1), 4-12.
66. Simon, R.L. (1985). *Sports and Social Values*. New Jersey: Prentice Hall, Inc. 1985.
67. Stewart, Micheal J., Green, Sonia R., (1991). *Secondary Student Attitudes Toward Physical Education*. The Physical Educator. Vol. 48, Issue 2.

68. Subrabaniam, P. R., Silverman, S. (2000). "The Development and Validation Of an Instrument to Assess Student Attitude Toward Physical Education". *Measurement in Physical Education and Exercise Science*. 1, 29-43
69. Subramaniam, P. R. and Silverman, S. (2007). "Middle School Students' Attitudes Toward Physical Education. Elsevier". *Teaching and Teacher Education*. 23. 602-611.
70. Şahin, N. (1992). *Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinin 3. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
71. Şişko, M. (2000). *Ankara'nın Merkez İlçelerindeki İlk ve Ortaöğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları*. Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi: Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu.
72. Şişko, M., Demirhan, G. (2002) İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Ankara, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23: 205–210.
73. Tamer, K. ve Pular, A. (2001). *Beden Eğitimi Sporda Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Ada Matbaacılık Ltd. Şti.
74. Taylor, S. E., (2003). Peplav, L. A. and Sears, D. O. *Social Psychology*. (Eleventh Edition). New Jerjey: Pearson Education intrernational.
75. Tavsancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
76. Tekin, H. (2004). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. 17. Baskı, Ankara, Yargı Yayınevi; 45.
77. Tekin, M., Demir, B., Taşgın, Ö. (2005). "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karsı Göstermiş Oldukları Tutum ve Görüşlere Etkisi", *4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*. 10–11 Haziran, Burfas Ofset Tesisleri. Bursa.
78. Tezbaşaran, A. (1997). "Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu." 2.baskı. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları

79. Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi: Birey ve Öğrenme*. Bilim Yayıncılık. Ankara.
80. Treanor, L., Graber, K., Housner L., Wiegand, R. (1998). Middle School Students' Perceptions of Coeducational and Same- Sex Physical Education Classes. *Journal of Teaching in Physical Education*. Vol:18, p:43-56, 1998.
81. Turgut, A., Baykul, S. (1992). *Ölçekleme Teknikleri*. Ankara: OSYM Yayınları. 1992.
82. Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi Birey ve Öğrenme*. Ankara: Bilim Yayınları.
83. Üstündağ, N. (2001). *Müfredat Laboratuvar Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Bilgisayar Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
84. Üzüm, H., Mirzeoğlu, N. (2003). "İnanç ve Tutumlarda Sporun Yeri ve Önemi". *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı*. Yıldırım, İ. (Ed.). 10–11 Ekim. Gazi Üniversitesi. Ankara.
85. Wankel, L.M. (1997). *The social psychology of physical activity. Physical Activity in Human Experience: Interdisciplinary Perspectives*. (Ed. Curtis, J.E., Russell, S.J.)'de, Champaign, IL: Human Kinetic Publishers. 1997.
86. Wersch A., V, Trew K, & Turner I. (1992). Post-primary school pupils interests in physical education, age and gender differences. *British Journal of Educational Psychology*, s. 56–72.
87. Worren, B. J., (1997). Depression, Stressful Life Events, Social Support and Selfesteem in Middle Class African-American Women, *Archives of Psyciatric Nursing*, s.107-17.
88. Yapıcı, M. (2004). *Okul ve İnsan*. Ocak Yayınları. Ankara
89. Yeşilyaprak, B. (2002). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
90. Yıldırım, İ. ve Yetim, A. (1996). Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, s. 36 43.

91. Yıldırım, A. (2006). *Sivas İlinde Farklı Eğitim Düzeyindeki Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarını Saptanması*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Sivas.
92. Zengin, S. (2003). *Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde Hizmet Alan 12-18 Yaş Arası Erkek Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri İle Benlik Saygılarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Sakarya.

EKLER

Ek-1: Demografik Veri ve Ölçek Formu

Kişisel Bilgi Anket Formu

Kıymetli Öğrencimiz;

Bu anket Ankara ili ve Altındağ İlçesindeki Ortaokullarda okuyan öğrencilerimizin, Beden Eğitimi ve Spor Dersine ilksin tutumları ile demografik özellikleri arasındaki ilişkilerini tespit edilmesi amacı ile yapılmaktadır. Sizlere dağıtmış olduğumuz anket 2 bölümden oluşmaktadır; 1. Bölümde kişisel bilgilerinize cevap aranmakta, 2. Bölümde ise Beden Eğitimi Dersine Yönelik tutumunuz hakkında verilere ulaşmak amaçlanmaktadır. Anketi cevaplarken vereceğiniz cevapların doğru ve samimi cevaplar olmasına lütfen dikkat ediniz.

Ankete olan katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

• Her soruyu mutlaka cevaplayınız.

• Her soruyu lütfen doğru cevaplar veriniz.

• Lütfen cevabınızı seçmiş olduğunuz şıkkın yanındaki parantez içine (X) işareti yazarak belirtiniz.

1.BÖLÜM (Kişisel Bilgi Formu)

1.Cinsiyetiniz nedir?

() a) Erkek () b) Kız

2.Kaç yaşındasınız?

() a) 11 yaş ve altı () b) 12 yaş () c) 13 yaş () d) 14 yaş ve üstü

3.Yasadığınız yer? Seçeneği işaretleyiniz?

() a) il () b) ilçe-kasaba () c) köy

4.Okuduğunuz sınıf?

() a) 5 () b) 6 () c) 7 () d) 8

5.Annenizin öğrenim durumunu nedir?

() a) Okuryazar () b) İlkokul veya ilköğretim mezunu () c) Lise mezunu

() d) Yüksekokul ve üzeri

6.Babanızın öğrenim durumunu nedir?

() a) Okuryazar () b) İlkokul veya ilköğretim mezunu () c) Lise mezunu

() d) Yüksekokul ve üzeri

7.Annenizin mesleği nedir?

() a) Ev Hanımı () b) Serbest Meslek () c) işçi, Memur

8.Babanızın mesleği nedir?

() a) Çalışmıyor () b) Serbest Meslek () c) işçi, Memur

9. Ailenizin Aylık Geliri Nedir? Lütfen uygun olan seçeneği işaretleyiniz:

() a) 0-850 YTL Arası () b) 851-1700YTL Arası () c) 1701-2550YTL Arası

() d) 2551-3400 YTL Arası () e) 3401 YTL Ve Üzeri

10. Okulunuzdaki Başarı Durumunuz Nedir? Lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz:

() a) Çok iyi () b) iyi () c) Orta () d) Zayıf () e) Çok Zayıf

11. Ailenizde spor yapan var mı?

() a) evet () b) hayır

12. Aileniz spor yapmanıza izin veriyor mu?

() a) evet () b) kısmen () c) hayır

13. Beden eğitimi öğretmeninizin cinsiyeti nedir?

() a) Kadın () b) Erkek

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPORA İLİŞKİN

TUTUM ÖLÇEĞİ

Açıklama: Aşağıda sizlerin beden eğitimi ve spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir.

Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu karalayarak belirtiniz. Anketi lütfen **20 dakika içerisinde tamamlayınız** ve üzerine isim yazmayınız. Anket sonuçları sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır.

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim

**(1) Tamamen katılmıyorum (2) Katılmıyorum (3) Kararsızım
(4) Katılıyorum (5) Tamamen katılıyorum**

Madde No:	1	2	3	4	5
1	Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.				
2	Beden eğitimi ve spor etkinliklerinden çok sıkılıyorum.				
3	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.				
4	Beden eğitimi ve spor derslerinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.				
5	Beden eğitimi ve spor derslerine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılıyorum.				
6	Beden eğitimi ve spor la ilgili konuşmak çok zevklidir.				
7	Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.				
8	Beden eğitimi ve spor dersinde ön planda çıkmaktan sakınırım.				
9	Beden eğitimi ve spor dersinde işbirliği duygularım gelişir.				
10	Beden eğitimi ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.				
11	Gelecekteki öğrencilik yaşantımda beden eğitimi ve spor dersi almak istemem				
12	Beden eğitimi ve sporun insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanıyorum				
13	Okul ders programlarına beden eğitimi ve spor dersi koymak gerekli değildir.				
14	Beden eğitimi ve spor un gelecekte önemli yarar sağlayacağına inanıyorum.				
15	Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır.				
16	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.				

17	Beden eğitimi ve spor ile ilgili etkinliklerinin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım						
18	Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım						
19	Beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.						
20	Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.						
21	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırırım						
22	Beden eğitimi ve sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam						
23	Beden eğitim ve spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker						
24	Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.						

Ek-2: İstatistik Test Sonuçları (SPSS)

1. Ölçek Güvenirliği ve Dağılımına İlişkin Güvenirlik Analizi ve Kolmogorov Smirnov Test Sonuçları

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplum	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test

		bedeğ tutumtoplum
N		1864
Normal Parameters ^{a,b}	Mean	94,5933
	Std. Deviation	16,57323
Most Extreme Differences	Absolute	,077
	Positive	,059
	Negative	-,077
Kolmogorov-Smirnov Z		3,326
Asymp. Sig. (2-tailed)		,000

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	1864	99,8
	Excluded ^a	3	,2
	Total	1867	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,848	24

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
94,5933	274,672	16,57323	24

2. Katılımcıların Genel Özellikleri

Statistics

	okul	cinsiyet	yas	sinif	anneöğrnm	babaöğrnm	aylikgelir	basari	sporypn	sporizin	ögrtcnsyt
N	Valid	1867	1867	1867	1867	1867	1867	1867	1867	1867	1867
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

okul

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	normal	926	49,6	49,6	49,6
	imamhft	941	50,4	50,4	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

cinsiyet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	erkek	773	41,4	41,4	41,4
	kiz	1094	58,6	58,6	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

yas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	11 yas ve altı	472	25,3	25,3	25,3
	12 yas	438	23,5	23,5	48,7
	13 yas	468	25,1	25,1	73,8
	14 yas ve üstü	489	26,2	26,2	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

sinif

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5,00	511	27,4	27,4	27,4
	6,00	367	19,7	19,7	47,0
	7,00	511	27,4	27,4	74,4
	8,00	478	25,6	25,6	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

anneöğrnm

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	okuryazar	138	7,4	7,4	7,4
	ilkokul mezunu	1239	66,4	66,4	73,8
	lise mezunu	408	21,9	21,9	95,6
	yüksek okul ve üstü	82	4,4	4,4	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

babaöğrnm

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	okuryazar	108	5,8	5,8	5,8
	ilkokul	936	50,1	50,1	55,9
	lise	593	31,8	31,8	87,7
	yüksek okul ve üstü	230	12,3	12,3	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

annemslk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ev hanimi	1589	85,1	85,1	85,1
	serbest meslek	155	8,3	8,3	93,4
	isci memur	123	6,6	6,6	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

babamslk

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	çalışmıyor	148	7,9	7,9	7,9
	serbest meslek	877	47,0	47,0	54,9
	isci memur	842	45,1	45,1	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

aylikgelir

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-350	139	7,4	7,4	7,4
	351-700	239	12,8	12,8	20,2
	701-1050	524	28,1	28,1	48,3
	1051-1400	362	19,4	19,4	67,7
	1401 ve üstü	603	32,3	32,3	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

basari

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	cok iyi	410	22,0	22,0	22,0
	iyi	810	43,4	43,4	65,3
	orta	534	28,6	28,6	93,9
	zayıf	89	4,8	4,8	98,7
	cok zayıf	24	1,3	1,3	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

sporypn

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	evet	983	52,7	52,7	52,7
	hayır	884	47,3	47,3	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

sporizin

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	evet	1591	85,2	85,2	85,2
	kismen	243	13,0	13,0	98,2
	hayır	33	1,8	1,8	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

ögtrcnsyt

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	kadin	383	20,5	20,5	20,5
	erkek	1484	79,5	79,5	100,0
	Total	1867	100,0	100,0	

3.Okul Türüne Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
okul	1867	1,5040	,50012	1,00	2,00

Ranks

	okul	N	Mean Rank	Sum of Ranks
bedeğ tutumtoplmm	normal	926	941,51	871842,50
	imamhıp	938	923,60	866337,50
	Total	1864		

Test Statistics^a

	bedeğ tutumtoplmm
Mann-Whitney U	425946,500
Wilcoxon W	866337,500
Z	-,719
Asymp. Sig. (2-tailed)	,472

a. Grouping Variable: okul

4. Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
ögrtcnsyt	1867	1,7949	,40391	1,00	2,00

Ranks

	ögrtcnsyt	N	Mean Rank	Sum of Ranks
bedeğ tutumtoplmm	kadin	383	987,40	378176,00
	erkek	1481	918,30	1360004,00
	Total	1864		

Test Statistics^a

	bedeğ tutumtoplmm
Mann-Whitney U	262583,000
Wilcoxon W	1360004,000
Z	-2,240
Asymp. Sig. (2-tailed)	,025

a. Grouping Variable: ögrtcnsyt

5.Okuduğu Sınıf Düzeyine Sınıf Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
sinif	1867	6,5121	1,14456	5,00	8,00

Ranks

	sinif	N	Mean Rank
bedeğ tutumtoplmm	5,00	511	892,65
	6,00	364	1014,14
	7,00	511	974,43
	8,00	478	868,11
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğ tutumtoplmm
Chi-Square	21,128
df	3
Asymp. Sig.	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:
sinif

6.Okul Başarı Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
basari	1867	2,2003	,87880	1,00	5,00

Ranks

	basari	N	Mean Rank
bedeğ tutumtoplmm	cok iyi	409	955,91
	iyi	809	999,77
	orta	533	833,88
	zayif	89	757,49
	cok zayif	24	1105,29
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğ tutumtoplmm
Chi-Square	43,207
df	4
Asymp. Sig.	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:
basari

7. Anne Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutuntoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
anneöğrmm	1867	2,2325	,64367	1,00	4,00

Ranks

	anneöğrmm	N	Mean Rank
bedeğ tutuntoplmm	okuryazar	138	877,94
	ilkokul mezunu	1237	944,33
	lise mezunu	407	934,37
	yüksek okul ve üstü	82	836,53
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğ tutuntoplmm
Chi-Square	4,630
df	3
Asymp. Sig.	,201

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:
anneöğrmm

8. Baba Eğitim Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutuntoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
babaöğrmm	1867	2,5062	,78254	1,00	4,00

Ranks

	babaöğrmm	N	Mean Rank
bedeğ tutuntoplmm	okuryazar	108	702,79
	ilkokul	934	949,65
	lise	592	928,99
	yüksek okul ve üstü	230	979,76
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğ tutuntoplmm
Chi-Square	22,428
df	3
Asymp. Sig.	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:
babaöğrmm

9. Anne Mesleğine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğtutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
annemslk	1867	1,2148	,54825	1,00	3,00

Ranks

	annemslk	N	Mean Rank
bedeğtutumtoplmm	ev hanimi	1587	944,54
	serbest meslek	155	770,57
	isci memur	122	981,62
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğtutumtoplmm
Chi-Square	15,847
df	2
Asymp. Sig.	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:
annemslk

10. Baba Mesleğine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğtutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
babanslk	1867	2,3717	,62634	1,00	3,00

Ranks

	babanslk	N	Mean Rank
bedeğtutumtoplmm	çalışmıyor	148	751,89
	serbest meslek	876	932,49
	isci memur	840	964,34
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğtutumtoplmm
Chi-Square	19,613
df	2
Asymp. Sig.	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable:
babanslk

11. Aylık Gelir Düzeyine Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
aylıkgelir	1867	3,5629	1,26316	1,00	5,00

Ranks

	aylıkgelir	N	Mean Rank
bedeğ tutumtoplmm	0-350	139	777,95
	351-700	239	872,10
	701-1050	524	954,59
	1051-1400	360	997,43
	1401 ve üstü	602	934,10
Total		1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğ tutumtoplmm
Chi-Square	20,607
df	4
Asymp. Sig.	,000

- a. Kruskal Wallis Test
b. Grouping Variable:
aylıkgelir

12. Ailenin Spor Yapmaya İzin Verme Durumuna Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğ tutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
sporizin	1867	1,1655	,41660	1,00	3,00

Ranks

	sporizin	N	Mean Rank
bedeğ tutumtoplmm	evet	1588	949,54
	kismen	243	843,54
	hayir	33	767,77
	Total	1864	

Test Statistics^{a,b}

	bedeğ tutumtoplmm
Chi-Square	11,325
df	2
Asymp. Sig.	,003

- a. Kruskal Wallis Test
b. Grouping Variable:
sporizin

13. Aile İçinde Spor Yapanın Bulunup Bulunmadığına Göre Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
bedeğtutumtoplmm	1864	94,5933	16,57323	33,00	170,00
sporypn	1867	1,4735	,49943	1,00	2,00

Ranks

	sporypn	N	Mean Rank	Sum of Ranks
bedeğtutumtoplmm	evet	982	972,89	955382,00
	hayir	882	887,53	782798,00
	Total	1864		

Test Statistics^a

	bedeğtutumtoplmm
Mann-Whitney U	393395,000
Wilcoxon W	782798,000
Z	-3,420
Asymp. Sig. (2-tailed)	,001

a. Grouping Variable: sporypn